

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 19

София, четвъртък, 10 декемврий

1931 г.

20. заседание

Срѣда, 9 декемврий 1931 година.

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 16 ч. 30 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . .	365	5) за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ по бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година. (Първо и второ четене)	376
Клетва. Подвеждане подъ клетва народнитѣ представители Стефанъ Бояджиевъ, Борисъ Докумовъ и Стефанъ Таковъ	365	6) за запазване построенитѣ триангулаци и нивелаци знаци отъ Географическия институтъ при Министерството на войната. (Първо четене)	380
Речь на Негово Величество Царя, произнесена при поднасянето му отговора на тронното слово. (Прочитане)	365	7) за признаване офицерскитѣ събрания за юридически лица. (Първо и второ четене)	381
Законопроекти:		Избори — проверка. Докладване изборитѣ, произведени въ избирателнитѣ околии:	
1) за контролъ върху картелитѣ и монополнитѣ цени. (Трето четене)	366	1) Кошукаващката — съ предложение за касиране изборитѣ въ Ениджумайската и Терзюренската селски общини.	381
2) за измѣнение и допълнение закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата. (Първо четене — продължение разискванията и приемане)	370	2) Егридеренската — съ предложение за касиране изборитѣ въ Долащърската селска община (Егридеренска околия) и въ Хатибогларската селска община. (Мъстанлийска околия)	382
3) за сключване бюджета за 1927/1928 финансова година. (Първо и второ четене)	375	Дневенъ редъ за следващото заседание	383
4) за сключване бюджета за 1928/1929 финансова година. (Първо и второ четене)	376		

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Присъствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Апостоловъ Драгомиръ, Атанасовъ Русенъ, Бояджиевъ Асенъ, Василевъ Славейко, Велчевъ Иванъ, Георгиевъ Георги, Данаиловъ Георги, Деневъ Сѣби, Джабаровъ Стоянъ, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Дичевъ Петко, Доброволски Стефанъ, Дойчиновъ Никола, Запряновъ Петко, Ивановъ Запрянь, Игнатовъ Тодоръ, Икономовъ Димитъръ, Илиевъ Илия, Качаковъ Йорданъ, Кировъ Стаматъ, Косачевъ Йорданъ, Костовъ Георги, Кършовски Крумъ, Лоловъ Господинъ, Лоловъ Сава, Лулчевъ Коста, Ляпчевъ Андрей, Мартуковъ Алекси, Милевъ Милко, Митковъ Сеферинъ, Мустафовъ Али, Напетовъ Петко, Неновъ Атанасъ, Николовъ Лазаръ, Петковъ Петко, Поповъ Никола, Рангеловъ Раденко, Сапунджиевъ Никола, Сарафовъ д-ръ Ангелъ, Свиначовъ Добри, Софиевъ Христо, Стайновъ Петко, Стамболиевъ Никола, Такевъ д-ръ Владимиръ, Ташевъ Димо, Тодоровъ Димитъръ, Томчевъ Ангелъ, Тошевъ Сава, Фенерковъ Петъръ, Хайруловъ молла-Юсеинъ, Христовъ Димитъръ, Христовъ Трайко, Христовъ Христо, Цаневъ Цачо, Цокровъ Герго, Чешмеджиевъ Григоръ и Чирпанлиевъ д-ръ Никола)

Поканвамъ народнитѣ представители Бояджиевъ Стефанъ, Докумовъ Борисъ и Таковъ Стефанъ да положатъ клетва.

(Протоиерей Павелъ Трневъ подвежда подъ клетва народнитѣ представители Бояджиевъ Стефанъ, Докумовъ Борисъ и Таковъ Стефанъ)

Съобщавамъ на събранието, че бюрото на Камрата е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

На г. Йорданъ Косачевъ — 3 дни;
 На г. Иванъ Велчевъ — 2 дена;
 На г. д-ръ Никола Чирпанлиевъ — 2 дена;
 На г. Герго Цокровъ — 1 день;
 На г. Никола Дойчиновъ — 3 дни;
 На г. д-ръ Георги Маринчевъ — 1 день;
 На г. Александъръ Пиронковъ — 2 дена;
 На г. Стойчо Мошановъ — 2 дена и
 На г. Милко Бечевъ — 2 дена.

Г. г. народни представители! Ще ви прочета речта на Негово Величество, произнесена въ двореца на 27 ноемврий 1931 г. предъ делегацията отъ Народното събрание следъ поднасяне отговора на тронното слово. (Чете)

„Господине председателю! Г. г. народни представители!

„Благодаря ви за думитѣ, които ми отправяте отъ страна на народното представителство и които изслушахъ съ живъ интересъ. Щастливъ съмъ, че мога да бъда днесъ за пръвъ пътъ по-отблизо въ срѣдата на народнитѣ избраници отъ XXIII-то обикновено Народно събрание, съ което да размѣня мисли по положението въ страната и нуждитѣ на народа.

„Съ особено задоволство отбелязвамъ, че народното представителство сподѣля общата загриженостъ на всички ни отъ тежката стопанска криза, която преживяваме заедно съ цѣлия свѣтъ и че то, проникнато отъ важността на задачата, която му предстои, е готово да даде своята подкрепа за подпомагане на бедстващите съсловия, за стопанското възстановяване на страната и за заздравяването на нейните държавни финанси. Впрочемъ, азъ не се съмнявамъ, че всички ние, издигнати надъ лични и партийни съображения, ще положимъ всички грижи и усилия, за да дадемъ своето съдействие винаги и навредъ, гдето отечественият и народни интереси ни зоватъ да изпълнимъ своя дългъ.

„Днесъ България чака помощта на всички свои синове. Нека, прочее, въ вътрешните ни борби, водени въ рамките на парламентаризма, смекчимъ онази острота, която често пѣти спѣва правилния политически животъ и спокойното развитие на нацията, като насочимъ все повече усилията си, чрезъ родолюбиво сътрудничество и благородно съревнование, къмъ творческа дейностъ и, безъ крайни страсти и увлечения, да провеждаме реформи и мѣроприятия въ съгласие съ назрѣлите нужди на народа и съ изискванията на времето, въ което живѣемъ. Опрѣни на здравитѣ сили и ценните качества на народа, ръководени отъ чувства на обществена справедливостъ и взаимно примирение, правейки жертви въ тѣхно име, азъ твърдо вѣрвамъ, че ние, редомъ съ другите народи, ще изживѣемъ тежките моменти на настоящето и ще подготвимъ по-добри дни за страната.

„Не мога да не отбележа също съ радостъ готовността на народното представителство да подкрепи, въ името на добре разбраните наши национални интереси, всѣка инициатива, целяща международния миръ, международното сътрудничество и добритѣ междуседски отношения. Политиката на миръ, приятелство и разбиръ съ всички народи е изразъ на желанието на цѣлия български народъ и азъ дълбоко вѣрвамъ, че тя ще донесе само добро на България.

„Г. г. народни представители,

„Убеденъ, че вие, въодушевени отъ любовъ къмъ родината и ръководени отъ свещения дългъ, ще изпълните съ усърдие и преданостъ възложената ви отъ народа висока мисия, азъ ви поздравявамъ още веднѣжъ съ добре дошли и ви пожелавамъ отъ сърдце пълненъ успѣхъ въ законодателната ви работа, крайната целъ на която е благоденствието на България.

„Да живѣе българскиятъ народъ!“ (Ръкоплѣскания отъ всички страни, безъ работниците)

Пристъпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ — **трето четене законопроекта за контролъ върху картелните и монополните цени.**

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л.): (Прочита изцѣло законопроекта, заедно съ поправките и добавките, приети на второ четене)

Г. г. народни представители! При второто четене на законопроекта реши се чл. 9 да бѣде разгледанъ наново отъ комисията. Комисията разгледа този членъ и го прие въ следната редакция: (Чете) „Чл. 9. Картелниятъ съдъ има изрично предвидената въ настоящия законъ подсъдностъ и се състои отъ: председател — членъ на Върховния административенъ съдъ и членове: юрисконсулта на Министерството на търговията, промишлеността и труда и едно лице, посочено отъ Софийската търговско-индустриална камара“ — а не както бѣше първоначално: „отъ търговско-индустриалните камари“. — „Секретаръ на сѣщия е подначалникътъ на отдѣлението за търговия при Министерството на търговията, промишлеността и труда. Дѣловодството на сѣда се води отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда.

„Председателятъ и членовете на сѣда се назначаватъ съ заповѣдъ отъ министъра на търговията, промишлеността и труда измежду посочените му трима сѣдии отъ Върховния административенъ съдъ, и толкова лица, представени отъ Софийската търговско-индустриална камара.

„Въ всички случаи, когато споредъ настоящия законъ се предвижда обжалване предъ картелния съдъ, последниятъ е длъженъ да се произнесе по дѣлото съ мотивирано решение въ срокъ отъ 15 дни отъ постѣпването му въ сѣда.

„Сѣдътъ решава дѣлото, безъ да изслуша страните, въз основа на писмените изложения и доказателства, представени отъ картелната комисия и страните по дѣлото.

„Въ случай на нужда сѣдътъ може да събира и слушебно доказателства. За събиране доказателства, които трѣбва да се представятъ отъ заинтересованите, сѣдътъ дава срокъ, който трѣбва да бѣде такъвъ, че да не му попрѣчи да реши дѣлото въ предвиденото по-горе време.

„Решенията на картелния съдъ по настоящия законъ сѣ окончателни и подлежатъ на обжалване по касационенъ редъ предъ Върховния административенъ съдъ въ тридневенъ срокъ отъ датата на решението.

„Жалбата се подава въ два екземпляра чрезъ картелния съдъ, който я препраща на Върховния административенъ съдъ, заедно съ дѣлото, на следния день отъ постѣпването ѝ.

„Дѣлото се счита насрочено и безъ обнародване или особено съобщение до страните се разглежда отъ Върховния административенъ съдъ на десетия день отъ датата на решението на картелния съдъ.

„По тия дѣла допълнителна касационна жалба не се допуска.

„Срещу решението на картелния съдъ може да подаде касационна жалба и софийскиятъ държавенъ адвокатъ, комуто съ съобщава преписъ отъ решението въ деня на произнасянето му, когато намѣри, че съ това решение е засегнатъ обществениятъ интересъ.

„Решението на картелния съдъ се счита обжалвано по право, ако е подписано при мотивирано особено мнение отъ юрисконсулта при Министерството на търговията, промишлеността и труда, въ което сѣ формулирани касационните поводи.

„Това особено мнение замѣства отдѣлната касационна жалба“.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Казано ли е, че решението на картелния съдъ се съобщава веднага на държавния адвокатъ?

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л.): Да, казано е.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Комисията е направила измѣнения въ чл. чл. 9, 19, 20 и 21.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Искамъ едно обяснение по чл. 9.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Василь Домузчиевъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Въ чл. 9 се опредѣля, че държавниятъ адвокатъ обжалва въ тридневенъ срокъ решенията на картелния съдъ. А едно решение на картелния съдъ по право се счита обжалвано, щомъ представителътъ на Финансовото министерство остане на особено мнение по него.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Представителътъ на Министерството на търговията.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Това е една работа, която не може да бѣде възприета. Щомъ се счита, че едно решение е обжалвано при особеното мнение на юрисконсулта на Министерството на търговията, нѣма нужда то да се обжалва и отъ държавния адвокатъ, защото и двете лица представляватъ една страна. Държавниятъ адвокатъ не го обжалва за себе си, а го обжалва за смѣтка на държавата. Същото туй положение го има и въ закона за данѣното облагане. Ако финансовиятъ началникъ остане на особено мнение по едно облагане, счита се решението на данѣната комисия за обжалвано и се изпраща въ контролната комисия.

Министъръ Г. Петровъ: Може да даде други мотиви.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Ако срокътъ за обжалването се бѣде 3 дни, нѣма да има възможностъ да се даде мотивирана касационна жалба, нѣма да може да бѣде дадена и допълнителна такава. Това е една невъзможна работа.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (р): Г. г. народни представители! Макаръ да не сѣмъ членъ на комисията по Министерството на търговията, азъ присѣствувахъ въ заседанията ѝ, когато се разискваше чл. 9 отъ законопроекта. Това измѣнение, което се направи на чл. 9 отъ комисията, има следния смисълъ.

Както беше първоначалният текст на чл. 9 от законопроекта, излизаше, че едната само страна, заинтересованият картел, или заинтересованото търговско или индустриално предприятие, имаше право да обжалва решенията на картелния съд — другата страна нямаше право. Това значи: при едно решение погрешно или, не дай, Боже, при едно решение недобросъвестно, въ интерес на респективния картел, нямаше кой да вдигне гласъ, нямаше кой да протестира и кой да обтжи това решение, за да може правилно да бъде приложен законът за картелитъ, който се създава въ публичен интересъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Министърътъ.

П. Деневъ (р): Не, никой нямаше това право по първоначалния текст на чл. 9 от законопроекта, — нито министърътъ можеше да обжалва едно решение, нито никой другъ. Единъ недобросъвестенъ съставъ, или единъ съставъ въ момента погрешно разсждаващъ, можеше да вземе едно решение явно въ ущърбъ на публичния интересъ — въ защита на който се създава законътъ за картелитъ — и нямаше възможностъ да се реагира срещу такова решение. Сега въ измъненията, които се правятъ въ чл. 9 отъ законопроекта, се предвижда да има едно равноправие при процеситъ, които се създаватъ въ картелния съдъ. Равноправието е изразено въ това, че и едната страна — заинтересованата индустрия — и другата страна — публичниятъ интересъ, представенъ отъ единъ държавенъ органъ — може да се тжи срещу едно неправилно решение на картелния съдъ. Азъ даже съжалявамъ, че подлежатъ на обжалване само решенията на картелния съдъ, а решенията на картелната комисия заинтересованата страна нѣма право да обжалва.

Сега г. Домузчиевъ каза, че щомъ по едно решение на картелния съдъ има особено мнение на юрисконсулта при Министерството на търговията, то е достатъчно, за да се смѣта това решение на картелния съдъ за обжалвано. И г. Домузчиевъ казва: „Веднѣжъ има това постановление въ закона, защо е потребно да има и другъ правото да обжалва?“ Нека ви кажа, г. г. народни представители, че този въпросъ бѣше надлежно обсъжданъ въ комисията, и съображенията, които тя имаше, за да възприеме това постановление, бѣха следниѣ.

Най-напредъ ние смѣтахме, че е разумно, че е целесъобразно да има едно лице, единъ представител на държавата, който да е въ течение на цѣлия процесъ и който да може още въ момента, когато се издава решението, да манифестира своето несъгласие съ това решение, ако то е издадено въ нарушение на закона. И ние намѣрихме, че това лице трѣбва да бѣде юрисконсултътъ на Министерството на търговията, като имаме предъ видъ постановленията на данъчните закони, споредъ които несъгласието на данъчния началникъ съ председателя на контролната комисия, изразено въ особено мнение, е само по себе си апелативна жалба до по-горната инстанция. Ние смѣтахме, че тая роля може да се изиграе въ случая отъ юрисконсулта на Министерството на търговията, но допустнахме, че държавниятъ юрисконсултъ, като членъ на единъ колективенъ съдъ, на единъ съставъ, който колективно решава, може да подпадне подъ влиянието на своитъ колеги и bona fide да усвои единъ възгледъ, който не е въ съгласие съ постановленията на закона и съ целитъ които той преследва; че той може, най-сетне, отъ колегиалностъ, отъ обикновена учтивостъ да не подпише решението съ особено мнение. По този начинъ ние ще бѣдемъ предъ едно решение на съда, което може да бѣде обжалвано не отъ дветъ страни, а само отъ едната страна; ако това решение е издадено въ съгласие съ интереситъ на една страна — картелтъ — другата страна — публичниятъ интересъ — нѣма отъ кого да бѣде представена. Затуй намѣрихме за добре, дори ако всички членове на картелния съдъ си плюятъ въ уста, да решатъ дѣлото по единъ начинъ, или bona fide, или отъ учтивостъ, да има единъ държавенъ органъ, който да представлява достатъчна гаранция, че ще следи за правилното прилагане на закона, като има този органъ на държавата правото да обжалва. И ние смѣтахме, че такъвъ органъ може да бѣде държавниятъ адвокатъ.

Законопроектътъ предвижда решенията на картелния съдъ да бѣдатъ съобщавани на държавния адвокатъ въ сѣщия день, въ който се издаватъ. Нека коригирамъ г. Домузчиевъ, че срокътъ за съобщението на държавния адвокатъ, за да може той да направи обжалване, не е 3-дневенъ. Азъ смѣтамъ, че това щѣше да бѣде по-правилно. Но като се има предъ видъ, че законътъ преследва една спешностъ въ процедурата, смѣтна се, че този срокъ

трѣбва да тече отъ деня на произнасяне на решението. Затуй пъкъ самиятъ законъ задължава съда въ сѣщия день, когато произнася своето решение, да го съобщава и на държавния адвокатъ. Въ такъвъ случай смѣтамъ, че 3-дневниятъ срокъ отъ съобщението се покрива съ 3-дневния срокъ отъ произнасяне на решението. Въ този тридневенъ срокъ държавниятъ адвокатъ има право да подаде касационна жалба срещу едно неправилно решение на картелния съдъ. Смѣтамъ, че това не е свършена процедура, защото не се даватъ пълни гаранции за защита на публичния интересъ, но намирамъ, че съ тѣзи измънения, които направихме, въ всѣки случай създадохме условия за една сравнително по-пълна, макаръ и относителна, гаранция за бранене на публичния интересъ, въ името на който се създава законътъ за контролъ върху картелитъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Въпросътъ е за решенията на картелния съдъ при закрити врата.

П. Деневъ (р): Пардонъ! Поставя се единъ въпросъ: но ако картелниятъ съдъ не съобщи решението си? Въ такъвъ случай той ще консумира нарушение по общия наказателенъ законъ. Този съдъ тогава ще избегне да изпълни функциитъ, които сѣ му предписани по закона и ще носи отговорностъ за това.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Картелниятъ съдъ се произнася при закрити врата. Тамъ нѣма пледоария, нѣма и присѣствие. Картелниятъ съдъ ще се произнесе, но страната отсъствува. Какъ ще узнае тя, че картелниятъ съдъ се е произнесълъ? Почва да тече 3-дневниятъ срокъ; страната е въ Варна, но не ѝ се допуша да има представители въ съда и не знае, че почва да тече 3-дневниятъ срокъ!

П. Деневъ (р): Въ закона сѣ предвидени императивно срокове, въ които трѣбва да постѣпи жалбата, да се разгледа спорътъ и да се произнесе съдѣтъ. Единъ заинтересованъ картелъ или заинтересовано търговско предприятие, което се тжи срещу решенията на картелния съдъ, не може да бѣде изложено на опасностъ да изпусне, да изтърве движението на процеса, щомъ въ закона е предвиденъ единъ краенъ срокъ — мисля 7—8 дни — въ който трѣбва да се изчерпятъ всички процесуални права, които иматъ странитъ, по подаване на жалба, произнасяне на съда, обжалване и т. н.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Г-да! Всички сме съгласни да създадемъ единъ контролъ надъ решенията на картелния съдъ, но азъ намирамъ, че срокътъ, който е даденъ — три дни отъ произнасяне на решението — е свършено недостатъченъ за заинтересования картелъ, за да узнае съдържанieto на решението, защото мотивитъ на решението могатъ да не бѣдатъ написани на втория день, а едва на третия день. Може да се произнесе решението днесъ, а мотивитъ да се напишатъ следъ три дни.

Министъръ Г. Петровъ: Три дни отъ датата на решението.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Да, но решението не се мотивира още първия день.

Министъръ Г. Петровъ: Казано е „мотивирано решение“; значи, трѣбва да сѣ написани и мотивитъ на решението.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Значи, следъ като съдѣтъ произнесе мотивирано решение?

Министъръ Г. Петровъ: Да, мотивирано решение.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Следъ тѣзи обяснения на г. министра нѣма какво да кажа.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Жеко Маджаровъ.

Ж. Маджаровъ (з): Г. г. народни представители! Едва ли има другъ законопроектъ, който така зорко да се следи отъ масата, било сговористка, било земеделска или отъ Народния блокъ, както настоящиятъ законопроектъ за контролъ върху картелитъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Сговористка маса нѣма.

Ж. Маджаровъ (з): Картелитъ не сѣ наши, тѣ сѣ на Сговора. — Днесъ, като прочетохъ въ вестникитъ, че се предвижда обжалване на решенията на картелния съдъ

предъ Върховния административен съдъ, азъ се зарадвахъ. Зарадвахъ се, защото видяхъ голъмата опозиция, която се правеше навремето, когато се разглеждаше съответниятъ членъ, въ който не се предвиждаше обжалване на решенията на картелния съдъ предъ Върховния административен съдъ. Сега вече се допуска такова обжалване и, значи, ще има по-голямъ контролъ надъ решенията на Вашия картеленъ съдъ, г. министре на търговията, промишлеността и труда. Хората, които ще участвуватъ въ картелната комисия и въ картелния съдъ, може да сѣ светци, но има по-големи светци, наречени злато, които движатъ свѣта още отъ преди Христа и до днесъ, които движатъ хората въ решенията имъ. Азъ смѣтамъ, че тѣзи светци — членовѣтъ на картелния съдъ — сѣ победени вече съ това постановление, съ което сте се съгласили, г. министре — да бждатъ обжалвани решенията на картелния съдъ предъ Върховния административен съдъ. Когато едно решение на картелния съдъ ще отиде предъ онзи ареопагъ отъ стари съдии и ще се сложи на разглеждане предъ тѣхъ, тогава ще се види дали картелниятъ съдъ е разрешилъ въпроса добросъвѣстно или недобросъвѣстно, дали го е решилъ съобразно съ този господъ, нареченъ злато, или съ другия господъ, нареченъ съвѣсть.

Смѣтамъ, че добре сте направили, като сте се съгласили съ това нововъведение въ законопроекта — решенията на картелния съдъ да се обжалватъ предъ Върховния административен съдъ. Азъ не мога, освенъ да поздравя това нововъведение. Вѣрно е, че по-рано азъ заставахъ на позицията, . . .

Г. Говедаровъ (д. сг): и други сговористи: Хемъ здраво! (Веселостъ)

Ж. Маджаровъ (з): Моля, моля! — . . . която държахте Вие, г. министре, защото смѣтамъ, че всички казионни депутати трѣбва да поддържатъ казионната политика. Нѣма да противореча на това.

Министъръ Г. Петровъ: Има едно недоразумение, г. Маджаровъ! Ако позволите, да Ви отговоря?

Ж. Маджаровъ (з): Но сега, когато Вие сте признали, че това не е казионно и не трѣбва да бжде казионно — за да не можете да ме обвините въ сепаратизмъ — азъ поздравявамъ това, което сте направили — решенията на Вашия картеленъ съдъ да бждатъ обжалвани предъ Върховния административен съдъ, който е единъ ареопагъ отъ много съдии и то съдии, които сѣ минали презъ всички съдебни инстанции, съдии, които ще поддържатъ не духа на Вашия законъ и духа на закона на златото, но ще поддържатъ другъ законъ — закона на държавата и на равновесието въ отношенията между гражданитѣ.

Почитаеми г. г. народни представители! Смѣтамъ, че това нововъведение въ законопроекта е много подходящо, много належащо, но трѣбва да се направятъ и други нововъведения за изправянето на законопроекта, защото той е едностранчивъ, той е палиативъ въ нашия животъ, а ние страдаме повечето отъ палиативи, отколкото отъ закони. Ако г. министърътъ на търговията се съгласи да направимъ още малко корекции въ законопроекта, той ще стане съвършенъ.

Г. Говедаровъ (д. сг): Кажете ги!

Ж. Маджаровъ (з): Ще стане съвършенъ въ това отношение, че неговата комисия, която не е никакъвъ съдъ, но е една ексекучия за картелитѣ, една чека за картелитѣ, ще бжде вече по-добросъвѣстна, като знае, че надъ себе си има единъ другъ господъ, единъ господъ на добросъвѣстността въ България, единъ господъ на правната съвѣсть у насъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Г. Маджаровъ! Свършете.

Ж. Маджаровъ (з): Почакайте, г. председателю. — Смѣтамъ, че г. министърътъ ще трѣбва да стане и да предложи да се направятъ още нѣкои малки корекции, които, споредъ моето схващане, трѣбва да се направятъ въ законопроекта.

Г. Говедаровъ (д. сг): Кажете, какви корекции?

Ж. Маджаровъ (з): Азъ съмъ депутатъ отъ мнозинството. — Апелирамъ, прочее, г. министърътъ да направи гѣзи поправки.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Ще пристѣпимъ къмъ гласуване.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Г. председателю! Понеже този законопроектъ, когато стане утре законъ, ще се тълкува — макаръ и много обширенъ, но той е много мжченъ и много едностранчиво ще се тълкува — то тълкуванията, които ще се дадатъ сега тукъ, въ Народното събрание, ще служатъ по-късно при неговото прилагане.

Г. министре! Ще се подведе ли подъ нормата на закона за картелитѣ и монополнитѣ цени следниятъ случай. Една фабрика . . .

Министъръ Г. Петровъ: Това не е въ материята, която се разисква.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Касае се какъ ще се тълкува утре, когато ще се прилага законътъ. Ние сме най-компетентнитѣ да дадемъ правилното тълкувание, защото утре съдътъ, който ще прилага закона, ще се ползува отъ нашето тълкувание. Та, представете си, че въ тази фабрика участвуватъ, като акционери, търговци, които сѣ купувачи на едро, ангросисти, на артикула, който се произвежда въ тази фабрика. Тия търговци се споразумяватъ, фабриката да продава само ангро стока на стойностъ 1, 2, 3 милиона лева; по-малко количество стока да не продава, и по този начинъ се пресѣчатъ всички пътища на малкитѣ търговци да отиватъ да купуватъ направо отъ фабриката и бждатъ заставени да купуватъ, като по заповѣдъ, отъ търговцитѣ-ангросисти, акционери на тази фабрика.

И. Куртевъ (нац. л.): Чл. 12 урежда този случай.

Министъръ Г. Петровъ: Г. Домузчиевъ! Вие разисквате въпроси, които сѣ по същество, а времето за разискването на въпроситѣ по същество мина.

Т. Бошнаковъ (з): Г. председателю! На трето четене разглеждаме законопроекта, а господинътъ три пъти взима думата и прави предложения.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Азъ искамъ само да се даде едно тълкувание.

Т. Бошнаковъ (з): Ако ще се говори на нова смѣтка по законопроекта, тогава да вземемъ всички думата.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Касае се г. министърътъ да даде едно тълкувание.

Т. Бошнаковъ (з): Тогава да говоримъ още единъ день по този законопроектъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Та, казвамъ, по този начинъ тѣзи търговци налагатъ вече принудително една цена на посрѣдникитѣ купувачи. Подпадатъ ли тѣ подъ закона за картелитѣ и монополнитѣ цени?

Министъръ Г. Петровъ: Тази материя се урежда по закона за продоволствието.

И. Куртевъ (нац. л.): Съ чл. 12 се разрешава този въпросъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на търговията.

Министъръ Г. Петровъ: Г-да! Разискваме по чл. 9 отъ законопроекта и върху него ще трѣбва да се говори. Г. Домузчиевъ засѣга материя, която не се отнася къмъ чл. 9.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Общо по закона. Нали сме при третото четене?

Министъръ Г. Петровъ: Законопроектътъ мина по принципъ, мина следъ това членъ по членъ на второ четене и сега сме при третото му четене. Чл. 9 и наказателнитѣ разпоредби ще минатъ сега на второ, понеже се върнаха въ комисията. Сега ще трѣбва да говоримъ по текста на чл. 9.

Обясненията, които поискахте, г. Домузчиевъ, отдеже азъ Ви дадохъ и Вие останяхте задоволени.

Азъ искамъ да кажа на г. Маджаровъ, че ние не можемъ да правимъ опозиция на идеята за допусане обжалването на решенията на картелния съдъ. Азъ наведохъ единъ аргументъ и съобщихъ на Народното събрание, че Адвокатскиятъ съюзъ държи да се допуска обжалване на

решенията на картелния съдъ. Азъ внесохъ въпроса въ комисията, комисията го разгледа и остана на това мнение — да не се допуска обжалването. Предъ видъ пъкъ на изказанитъ тукъ въ Народното събрание възгледи, азъ се съгласихъ членътъ да отиде наново за разглеждане въ комисията и комисията, при второто му разглеждане, възприе този начинъ на обжалване.

Въ предложението на Адвокатския съюзъ тия срокове за обжалване, които на васъ се виждатъ малки, сж още по-малки. Адвокатскиятъ съюзъ поиска да има тридневенъ срокъ, тъй като той уважи нашитъ съображения за спешностъ. Срокъ за насрочване на дѣлото тѣ бѣха предвидили 7 дни. Ние намѣрихме въ комисията, че 7 дни сж твърде малко. Трѣбва да има време за изпращане на книгата, съдътъ да може да прегледа дѣлото и странитъ да държатъ смѣтка. Затова предвидихме единъ по-голямъ срокъ — 10 дни. Така щото ние въ това отношение отидохме по-далече отъ Адвокатския съюзъ.

Възприело се е мнението на една компетентна институция, като се е държало смѣтка за целитъ, които преследва законътъ. Смѣтамъ, че новата редакция на чл. 9 е приемлива и моля да я приемете така, както се докладва отъ г. докладчика.

Въпросътъ, който повдигате Вие, г. Домузчиевъ, е много ясенъ. Чл. 12 говори за тия случаи. После, недейте забравя, че нормираме ценитъ, обявени за монополни; не нормираме ценитъ на производителъ. Така щото въпросътъ за верижната търговия, въпросътъ за печалбитъ на посрѣдници сж урежда съ закона за продоволствието. Чл. 12 вие знаете какво казва: (Чете) „Отдѣлнитъ предприятия не могатъ да отказватъ продажбата на производството си на право на търговци и кооперации“.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): При тази форма ще отказватъ. (Глъчка)

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Г. министре! Защо не предвидите изриченъ текстъ за адвокатска защита предъ картелната комисия и предъ картелния съдъ?

Г. Говедаровъ (д. сг): Г. Дойчиновъ задава другъ единъ въпросъ: защо не се предвиди адвокатска защита? Азъ смѣтамъ, че щомъ въ законопроекта липсва изриченъ текстъ, който да запрещава адвокатската защита предъ картелния съдъ и предъ картелната комисия, то адвокатската защита по начало е позволена, защото картелната комисия и картелниятъ съдъ действуватъ като съдебно-административна инстанция. Така е и при първоначалната и контролна комисии по закона за данъка върху приходитъ на лицата и дружествата.

Министъръ Г. Петровъ: Законътъ ще се прилага, както повелява гражданското съдопроизводство и административното правосъдие.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Преди да пристѣпимъ къмъ гласуване на чл. 9, моля г. докладчика да го прочете.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л.): (Чете)

„Картелниятъ съдъ има изрично предвидената въ настоящия законъ подсѣдностъ и се състои отъ: председател — членъ на Върховния административенъ съдъ и членове: юрисконсулта на Министерството на търговията, промишлеността и труда и едно лице, посочено отъ Софийската търговско-индустриална камара. Секретаръ на сжия е подначалникътъ на отдѣлението за търговия при Министерството на търговията, промишлеността и труда. Дѣловодството на сжда се води отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда.

„Председателътъ и членоветъ на сжда се назначаватъ съ заповѣдъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда измежду посоченитъ му трима сждии отъ Върховния административенъ съдъ, и толкова лица, представени отъ Софийската търговско-индустриална камара.

„Въ всички случаи, когато споредъ настоящия законъ се предвижда обжалване предъ картелния съдъ, последниятъ е длъженъ да се произнесе по дѣлото съ мотивирано решение въ срокъ отъ 15 дни отъ постѣпването му въ сжда“.

А. Капитановъ (з): Колко дни?

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л.): 15 дни отъ постѣпването му въ сжда. Вашето предложение приехме.

(Продължава да чете) „Сждътъ решава дѣлото безъ да изслуша странитъ, възъ основа на писменитъ изложения и доказателства, представени отъ картелната комисия и странитъ по дѣлото.

„Въ случай на нужда сждътъ може да събира и служебно доказателства. За събиране доказателства, които трѣбва да се представятъ отъ заинтересованитъ, сждътъ дава срокъ, който трѣбва да бѣде такъвъ, че да не му попрѣчи да реши дѣлото въ предвиденото по-горе време.

„Решенията на картелния съдъ по настоящия законъ сж окончателни и подлежатъ на обжалване по касационенъ редъ предъ Върховния административенъ съдъ въ тридневенъ срокъ отъ датата на решението.

„Жалбата се подава въ два екземпляра чрезъ картелния съдъ, който я препраща на Върховния административенъ съдъ, заедно съ дѣлото, на следния день отъ постѣпването ѝ.

„Дѣлото се счита насрочено и, безъ обнародване или особено съобщение до странитъ, се разглежда отъ Върховния административенъ съдъ на десетия день отъ датата на решението на картелния съдъ.

„По тия дѣла допълнителна касационна жалба не се допуска.

„Срещу решението на картелния съдъ може да подаде касационна жалба и софийскиятъ държавенъ адвокатъ, комуто се съобщава прелисъ отъ решението въ деня на произнасянето му, когато намѣри, че съ това решение е засегнатъ общественитъ интересъ.

Решението на картелния съдъ се счита обжалвано по право, ако е подписано при мотивирано особено мнение отъ юрисконсулта при Министерството на търговията, промишлеността и труда и въ което сж формулирани касационнитъ поводи.

„Това особено мнение замѣства отдѣлната касационна жалба“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които г. г. народни представители приематъ чл. 9 така, както е измѣненъ отъ комисията по предложение на г. министра, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Следва да се гласува чл. 14. Моля г. докладчика да го прочете.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л.): Г. г. народни представители! Предъ видъ направенитъ измѣнения въ чл. 9 по предложението на г. министра на търговията, промишлеността и труда, последната алинея in fine на чл. 14: (Чете) „Решенията на сжда сж окончателни и не подлежатъ на никакво обжалване“, се измѣнява както следва: (Чете) „Решенията на сжда сж окончателни и подлежатъ на обжалване съгласно чл. 9“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 14, така измѣненъ по предложение на г. министра, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Чл. чл. 19, 20 и 21 при второто четене на законопроекта бѣха препратени въ комисията, за да ги разгледа отново. Сега ще се докладватъ и гласуватъ поотдѣлно.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л.): Г. г. народни представители! Комисията не намѣри за необходимо да измѣни чл. 19, а го остави тъй, както е въ доклада на комисията. (Чете)

„Чл. 19. За нарушение разпоредбитъ на този законъ отъ картелитъ, вписани или съществувачи въпрѣки разпореденията му, и предприятитъ, виновнитъ се наказватъ по постановление на комисията по картелитъ съ глоба въ размѣръ отъ 10.000 до 1.000.000 л. Постановленията на комисията подлежатъ на обжалване предъ картелния съдъ въ седмодневенъ срокъ отъ съобщението.

Решенията на картелния съдъ сж окончателни и не подлежатъ на обжалване. Наложенитъ глоби се плащатъ солидарно отъ виновнитъ. Когато нарушителитъ сж юридически лица, глобата се плаща солидарно отъ тия лица и лично отъ членоветъ на управителнитъ имъ тѣла или съдружници, а сжщо и отъ директоритъ-управители.

Ако осѣденитъ физически лица не могатъ да платятъ глобата, тя се замѣня съ затворъ, съгласно разпореденията на общия наказателенъ законъ“.

Министъръ Г. Петровъ: Втората алинея трѣбва да се изхвърли, понеже всички решения на картелния съдъ подлежатъ на обжалване.

Г. Говедаровъ (д. сг): Подлежатъ на обжалване по касационенъ редъ.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л.): Втората алинея добива следната редакция: (Чете) „Решенията на картелния съдъ сж окончателни и подлежатъ на обжалване съгласно чл. 9“.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 19, както е приетъ отъ комисията, заедно съ поправката на алинея втора, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): Чл. 20 остава безъ всъщности измѣнения. (Чете)

„Чл. 20. За обезпечение изплащането на наложенитѣ глоби на вписани картели служи залогътъ по чл. 7 отъ закона. Залогенитѣ имущества и ценни книжа се продаватъ съгласно закона за гражданското съдопроизводство, а сумитѣ по банкови гаранции се изплащатъ направо по искането на министра на търговията, промишлеността и труда. Всички получени суми се внасятъ въ държавното съкровище.

Глобитѣ, наложени на други предприятия и лица, се събиратъ по реда за събиране на прѣжитѣ данъци“.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 20, както е приетъ отъ комисията, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Б. Мелнишки (нац. л): (Чете)

„Чл. 21. Длъжностно лице, което наруши разпорежданията на чл. чл. 6, 17 и 18 отъ настоящия законъ, наказва се съ постановление на комисията по картелитѣ съ глоба отъ 1.000 до 10.000 л.

Тѣзи постановления подлежатъ на обжалване предъ картелния съдъ въ седмодневенъ срокъ отъ съобщението. Решенията на съда сѣ окончателни и не подлежатъ на обжалване“.

Въ този членъ комисията направи следнитѣ измѣнения: Въ първата алинея цифрата „10.000“ се замѣня съ „50.000“ и въ края на алинеята се прибавятъ следнитѣ думи: „независимо отъ отговорността му по общия наказателенъ законъ“.

Последната алинея на този членъ се премахва, като остава въ сила разпоредбата на чл. 9.

Министъръ Г. Петровъ: Нека алинеята си остане въ смисълъ: (Чете) „Решенията на съда сѣ окончателни и подлежатъ на обжалване съгласно чл. 9“.

А. Капитановъ (з): Г. министре! Моля да се съгласите...

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Направете предложение, г. Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Г. министре! Съгласете се да кажа две думи.

Министъръ Г. Петровъ: Кажете.

А. Капитановъ (з): Споредъ чл. 21, вие предвиждате за картелната комисия и нейнитѣ членове отговорност само по общия наказателенъ законъ.

Министъръ Г. Петровъ: Не.

А. Капитановъ (з): Чл. 17 визира известни действия на картелната комисия. Какъ ще издава тя постановление и да налага сама на себе си санкциитѣ по чл. 21? Или трѣбва да се изхвърли алинея първа на чл. 17, която говори за дейтелност на картелната комисия, която противъ себе си не може да издава постановления, и да остане само втората алинея...

Министъръ Г. Петровъ: Слушайте, г. Капитановъ. Ясно е. На пръвъ погледъ е така, както казвате Вие, но Ви моля да се обяснимъ. Въ чл. 6 не се говори само за картелната комисия.

А. Капитановъ (з): Азъ говоря за чл. 17.

Министъръ Г. Петровъ: Чл. 17 говори за съвсемъ други нѣща — за гаранциитѣ, за нотариуситѣ — ако се протестира предъ тѣхъ една гаранционна полица или се издадатъ изпълнителни листове. Чл. 6 говори за длъжностнитѣ лица, следователно разпоредбитѣ на чл. 21 се отнасятъ само за длъжностни лица: тѣ се наказватъ съ постановление на картелната комисия съ глоба отъ 1.000—50.000 л., ако нарушатъ разпорежданията на чл. чл. 6, 17 и 18 отъ настоящия законъ, независимо отъ отговорността имъ по общия наказателенъ законъ,...

А. Капитановъ (з): И гражданската отговорност.

Министъръ Г. Петровъ: ... и гражданската отговорност по закона за задълженията и договоритѣ.

Но ако членоветѣ на картелната комисия извършатъ едно престѣпление, тѣ ще попаднатъ подъ санкциитѣ на общия наказателенъ законъ.

А. Капитановъ (з): Точно така.

Министъръ Г. Петровъ: Вие казвате, че картелниятъ съдъ нѣма да накаже себе си. Прокурорътъ ще го накаже. Обаче по отношение на другитѣ длъжностни лица, които биха разгласили повѣренитѣ имъ тайни, напр., подсекретарѣта на съда,...

А. Капитановъ (з): Разбрахъ, но едно недоразумение има между насъ. Азъ казвамъ, че въ чл. 21, следъ цифрата 17, трѣбва да се помѣстятъ поне думитѣ „алинея втора“, защото първата алинея на чл. 17 засѣга членоветѣ на картелната комисия. Азъ искамъ въ чл. 21 да се предвидятъ санкции за престѣпни действия на картелната комисия и затова искамъ да се прибавятъ думитѣ „алинея втора“ следъ цифрата 17.

Министъръ Г. Петровъ: Съгласенъ съмъ, но и тѣ отговарятъ по общия наказателенъ законъ. Да се прибави това. Така ще бѣде по-прецизно.

В. Домузчиевъ (нац. л): Какъ се измѣни членътъ?

Министъръ Г. Петровъ: Следъ чл. 17 ще прибавимъ думитѣ „алинея втора“.

Председателствувашъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 21 така, както е приетъ отъ комисията, съ прибавката, направена отъ г. министра, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ на трето четене законопроекта за контролъ върху картелитѣ и монополнитѣ цени, заедно съ приетитѣ сега поправки и прибавки, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 7)

Пристѣпваме къмъ разглеждане третата точка отъ дневния редъ: първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за акцизитѣ и патентовия сборъ върху питиетата — продължение разискванията.

Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Законопроектътъ, който бѣше разискванъ отъ народното представителство, е единъ отъ многото законопроекти, които минаха и които ще има да минатъ, за да се внесатъ корекции въ нѣкои досегашни законоположения, въ връзка съ днешнитѣ условия или въ връзка съ премахването на съществуващи аномалии. Азъ приемамъ бележката, която се направи по-рано по единъ законопроектъ, че всички тѣзи законопроекти сѣ кърпежъ; приемамъ, че и настоящиятъ законопроектъ може да бѣде нареченъ кърпежъ. Съ това не се понижава значението и смисълътъ на законопроекта, защото въ цѣлата критика, която стана по него и която бѣше тѣй анемична, не се отрекоха основнитѣ положения, които се прокарватъ чрезъ законопроекта, или не се отрече навременното вънасяне на законопроекта и нуждитѣ отъ тия измѣнения.

Н. Пждаревъ (д. ср): Напротивъ, подчерта се късното му вънасяне.

Министъръ С. Стефановъ: Цѣлата критика се сведе въ излагане тягостното положение на българския производител-лозаръ, едно положение, което никой нѣма да отрече. И азъ съмъ отъ лозарски центъръ — Сливенъ; и азъ зная хала на българското лозарство, зная особено положението, въ което то изпадна тая година.

Този законопроектъ, обаче, нѣма стопански характеръ, както много правилно забележи председателътъ на финансовата комисия г. Мутафовъ. Законопроектътъ е чисто фискаленъ, а съ фискални закони не се разрешаватъ стопански проблеми.

Н. Пждаревъ (д. ср): Не се разрешаватъ, г. министре, ама иматъ стопански последици.

Министъръ С. Стефановъ: Законопроектътъ има връзка съ стопанския животъ и по-специално съ този нашъ отрасълъ — българското лозарство. Когато, обаче, се критикува единъ законопроектъ и, специално, когато се критикуватъ нормитѣ на облаганията, които се прокарватъ въ него, тѣ не трѣбва да се разглеждатъ изолирано, а трѣбва

да се съпоставят съ общото положение, въ което се намира страната, и да се държи сметка за положението, въ което се намира фискалът днесъ.

Всетаки законопроектът, който се разглежда днесъ, прави едно значително облекчение на българското лозарство, като отменява едни такси, които досега сж били признати отъ всички, че сж чрезмърно голъми. Той прави едно голъмо облекчение на туй производство и запазва до известна степенъ едни минимални приходи и за държавата. И азъ съмъ единъ отъ партизанитъ на тази мисълъ: да се откажемъ отъ този омразенъ приходъ — акцизътъ. Върно е, че той е единъ данъкъ, който, по характера си, много тревожи, много дразни. Но можемъ ли ние днесъ, когато държавата се огъва подъ стопанската криза и се чуди какъ да свърже двата краища, да сторимъ това? Азъ съмтамъ, че съ намалението, което се предвижда въ законопроекта, държавата прави значителна жертва и по-голъма отъ тая жертва тя едва ли е въ състояние да стори.

Облекчението, което се прави съ намаление нормитъ по облаганята за акциза върху виното и върху кашитъ, е достатъчно, за да може да задоволи нуждитъ на нашето лозарство. При изключителната година, която преживява нашето лозарство днесъ, ако даже ние бихме премахнали свършено акциза, съ това едва ли ще облекчимъ положението на нашия лозаръ, защото цената на неговото производство е спаднала съ 400—500%. Ако презъ миналитъ години имаме средно 12, 13, 15 л. литърътъ вино, презъ тази година ние сме свидетели, че ширата отъ тазгодишната реколта се продава по 2, 2-50 л., а виното — по 3, 4, 5 л. Даже и да бжде свършено отмененъ данъкътъ, който съ законопроекта сега се намалява, ние нма да облекчимъ положението на производителя. Но ще се съгласите, че отъ много глави по единъ косъмъ, макаръ и съ тия нищожни такси, които сега определяме по законопроекта, все нщичко за държавата се събира въ днешния моментъ, въ който ние сме принудени да търсимъ приходи отъ вскъжде и когато по много направления държавата е принудена да прави голъми жертви, каквито едва ли тя е въ състояние да понаса, предъ видъ положението на държавния бюджетъ и въобще финансовото положение на страната. Тия жертви, които държавата днесъ трбва да прави, се налагатъ отъ по-възвишени интереси и съ тѣхъ всички сме съгласни. Но като се има това предъ видъ, ние трбва да бждемъ, отъ друга страна, малко по-строги и по-разумни и да внимаваме, когато има възможностъ нщичко да се вземе, да го вземемъ безъ да се отрази това съсипателно и вредно върху дадено производство.

Азъ нма да отрека значението на лозарството за нашия стопански животъ, но азъ ще трбва да забележа, че за подобрението или влошаването на този стопански отрасълъ не могатъ да влияятъ тежеститъ, които по законъ се налагатъ върху туй производство. Основната грѣшка, г. г. народни представители, е, че следъ трансформацията въ нашето лозарство — замѣняването на мѣстнитъ съ тѣй нареченитъ американски лози — това последното се разви чрезмърно много въ единъ масштабъ, който не отговаря на нашата консомация, и че, паралелно съ лозарството, ние не помислихме да създадемъ и винарство. Тамъ е основната грѣшка за злоупотребяване интереситъ на нашия производител. Ние не сме въ състояние нито съ намаления, нито съ пълни отменения на данъци — особено днесъ, когато се внася законопроектътъ, вече тѣй късно — да подобримъ повечко хала на производителя-лозаръ. Това може да бжде по-скоро отъ значение за винаритъ, не толкова и за лозаритъ. Но тѣй като у насъ още нма организирано винарство — много малка частъ вино се концентрира въ голъми изби, които вече сж изкупили гроздето на производителя; по-голъмата частъ още е въ самитъ производители — азъ съмтамъ, и всички трбва да се съгласимъ, че законопроектътъ носи едно широко облекчение на производителя-лозаръ. Ние не можемъ да създадемъ положения въ законопроекта, съ които да поставимъ на еднаква нога винаря и лозаря, защото между тѣхъ има една голъма разлика. Положението на винаря далечъ не отговаря на положението на лозаря, главно поради причината, която токущо ви съобщихъ, а именно, че още навремето, когато се развиваше чрезмърно лозарството, не се положиха паралелно грижи, въ еднаква степенъ, въ еднакви размѣри и за винарството. Днесъ нашиятъ производител-лозаръ е поставенъ въ много тежко положение, главно поради това, че въ седмицата на гроздобера той трбва да прибере нкъжде своето грозде. Гроздето въ калпакъ не се носи; то още до вечерта трбва да влѣзе нкъжде, да се прибере. Ето какъ е голъмото зло за нашия лозаръ, ето откъде иде оштета-

ването на лозаритъ-производители въ по-голъмата имъ частъ. При туй лозарство, което ние развиваме, при колосалнитъ похарчени срѣдства въ туй направление за народностопански и други цели, абсолютно необходимо бжде да се погрижимъ и за винарството. Може въ много лозарски центрове да се създадатъ не съ особено голъми срѣдства кооперативни изби, които щѣха да идватъ въ помощъ на лозаря презъ сезона на гроздобера, като въ тѣхъ се събира произведението на производителятъ, което въ последствие да получи оная цена, която ще съответствува на цената на виното, на която то ще се продава по-късно.

Азъ подчертавамъ, че днесъ далечъ цената на гроздето не отговаря на цената на виното. Но тая грѣшка или тая аномалия, по-право, не може да бжде премахната днесъ съ единъ законопроектъ, който има чисто фискаленъ характеръ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о.): Щомъ законопроектътъ е за монополнитъ цени, ще я поправимъ.

Министъръ С. Стефановъ: Настоящиятъ законопроектъ, г-да, си е поставилъ за целъ да даде едно облекчение на българскитъ лозари и то специално за тая година. Този законопроектъ има времененъ характеръ. И въ самия текстъ на законопроекта се казва, че този законопроектъ се отнася за реколтата презъ 1931 г. Като прави законопроектътъ тия значителни намаления за преваряването на вината отъ 270 л. на 1 л., както и други намаления за кашитъ, които достигатъ до 100%, той достатъчно подпомага българския производител, безразлично, дали повече или по-малко ще използва това положение винарътъ или лозарътъ. Съ повишението акциза на спирта за правене на оцетъ и съ пълното облагане на спирта за индустриални цели, също така се дава възможностъ за ново дебуше и по-голъма консомация на нашия вина.

Обаче каквито и мѣрки да вземемъ, нма да бждемъ въ състояние да създадемъ възможностъ да се консомиратъ вътре въ страната 200-тѣ милиона литри вина, които се произвеждатъ. Ние трбва да увеличимъ експорта. Експортътъ на виното е твърде незначителенъ днесъ, а не е така лека работа експортътъ на вино. Експортътъ на вино предполага едно типово производство. Не могатъ нашия вина, произвеждани по примитивенъ начинъ въ нашитъ домакинства, да бждатъ предметъ на експортъ. И всички ония винарски организации, които сж успѣли да произвеждатъ вече типови вина, такива, каквито се консомиратъ въ странство, вече иматъ голъмъ резултатъ — тѣ правятъ вече значителенъ експортъ, но такива къщи сж много малко. Такива сж дружество „Лоза“ и още нколко изби, но, процентно взето, въ сравнение съ нашето производство, това съставлява една свършено незначителна частъ.

Ето защо тоя законопроектъ, като прави значителни облекчения на българския производител и като прави облагане на спирта въ тия две направления — оцетната и спиртната индустрии — всетаки допринася нщо. Най-сжественото въ него е, че се облекчава производителътъ; той ще плати такива такси, които може да понесе. Не сж върни сметкитъ, които се цитираха, и азъ не мога да се съглася съ всички ония нѣща, които се изнесоха тукъ. Най-сетне, не можемъ да вземемъ за база на нашето лозарство тая година, защото тя е аномална година.

Т. Бончевъ (д. сг): Вие за нея създавате закона, г. министре; за нея се разправяме.

Министъръ С. Стефановъ: Да, за нея се разправяме, но когато се разправяме за нея — има още много такива въпроси отъ такъвъ характеръ — трбвало е много да се мисли, та да не бжде държавата толкова изцедена, за да може да се отговори по-правилно и по-целесъобразно на нуждитъ въ такива моменти, като днешнитъ. Защото не трбва да се забравятъ думитъ въ Библията, че следъ седемъ сити години идели и седемъ гладни години. За тия седемъ гладни години ние не мислехме!

Ето защо, г. г. народни представители, днесъ държавата не е въ състояние да даде едно разумно и едно целесъобразно разрешение на всѣки единъ отвлѣтенъ въпросъ, който има стопански характеръ. Въпроситъ ще се решаватъ само въ рамкитъ на възможноститъ, на максималнитъ възможности. Извънъ тия рамки днесъ не може да се избѣе. Не желая да навлизамъ повече въ тази областъ и да се обяснявамъ, кжде се намираме днесъ и всички тия жертви какво коштуватъ и доколко сж поносими и непоносими.

Каза се, че законопроектът щѣл да повлияе съсипателно върху две индустрии — спиртната индустрия и бирената индустрия.

Азъ отхвърлямъ тѣзи упрѣци, защото производството на спирт въ спиртната индустрия се е свело до такова положение, че е почти нищожно.

За бирената индустрия. Отъ нея повече не можемъ да искаме. Тя достатъчно се е свила и нейната консомация не може да бѣде отъ голѣмо значение за лозарска България. Въ лозарска България ние не можемъ вече да имаме нито по-развита бирена индустрия, нито по-голѣма консомация на бира. Това ще бѣде положението и занаяредъ; повечко отъ това ние не можемъ да искаме. Трѣбва само правилно и целесъобразно да се правятъ регламентациитѣ, за да не дохождатъ въ голѣми конфликти едни интереси съ други. Ние не можемъ да възприемемъ една политика, при която, за смѣтка на едни стопански интереси, напълно да се унищожаватъ други интереси. Това не значи, че трѣбва да бѣдатъ поставени по-зле ония производства, които сѣ по-едри и сѣ останали много по-назадъ за стопанското значение на страната. Ние държимъ смѣтка и за количеството на интереси, въ смисълъ, че ако най-сетне трѣбва да се жертвуватъ или трѣбва да бѣдатъ натиснати едни интереси, ще бѣде оправдано отъ гледище на държавата да се направи това, като не се забравя, че въ тая областъ се засѣгатъ интереситѣ на хиляди български стопанства. Тия интереси ще стоятъ отпреде на всѣко правителство, и не само днешното, но което и да е друго правителство — то ще следва само този пътъ. Но въ всяко туй ще трѣбва да има една граница и, ако ще трѣбва да се върви въ тая посока, ще трѣбва да се върви постепенно, на етапи.

За оцетната индустрия. Количеството на спирта, отъ който се произвежда оцетъ въ оцетната индустрия, е 300 хиляди литри, който отговаря на 3 милиона литри вино, при едно производство отъ 200 милиона литри вино. Ако ние бихме го унищожили напълно, азъ искамъ да се отговори на въпроса: създадохме ли ние такова дебуше, че да можемъ действително да постигнемъ известни резултати? И тукъ, както виждате, г. г. народни представители, се увеличи акцизътъ върху спирта, който се употребява за приготвянето на оцетъ. Азъ не съмъ съгласенъ съ мнението на нѣкои, които искатъ напълно да се забрани производството на оцетъ отъ спиртъ. Най-после има нѣща, които трѣбва да оставимъ животътъ самъ да реди. Въ оцетнитѣ фабрики, освенъ оцетъ отъ спиртъ, се произвежда оцетъ и отъ вино, какъвто оцетъ занаяредъ ще се произвежда повече, защото спиртътъ се облага съ по-голѣмъ акцизъ, а при намаления акцизъ на виното то става по-евтинъ и по-достъпенъ суровъ материалъ за оцетнитѣ фабрики. Това като се направи, азъ считамъ, че то е значително и повече не трѣбва да се иска да бѣде направено. Нека се остави на конкуренцията, нека се остави на вкуса, нека се остави на нуждитъ да урегулиратъ, въ какъвъ размѣръ ще се произвежда оцетъ отъ спиртъ и въ какъвъ размѣръ ще се произвежда оцетъ отъ вино, особено като се иматъ предъ видъ днешнитѣ низки цени на виното. Въ оцетнитѣ фабрики се произвежда и бѣлъ оцетъ, който е необходимъ за гостилницитѣ. Освенъ това, оцетътъ, произведенъ отъ спиртъ, не причинява гниене и запазва консервитъ по-добре. Това положение ще бѣде урегулирано въ бѣдеще и когато ще дойде да се коригира законътъ за акцизитѣ, ще може да се направи нѣщо и въ това отношение, ако видимъ и се убедимъ, че е наложително това да стане.

Въ законопроекта се предвижда единъ новъ § 11. Зададе се въпросъ, за какво се отнася той. Старииятъ законъ за акцизитѣ не е предвидѣлъ техническото развитие на нашата индустрия, и въ времето, когато той се е създавалъ, производството на растителнитѣ масла е ставало чрезъ тѣй нареченото пресуване и затуй въ закона е билъ вписанъ другъ начинъ на измѣрване и на облагане. При последната техника за преработването на растителнитѣ мсла, която се въвежда и у насъ, чрезъ екстрактиране на маслата, се употребяватъ специални апарати и затуй именно се наложи въ законопроекта да се вмъкне въ § 11 постановление, съ което да се опредѣли начинътъ, по който ще става облагането съ тѣй нареченитѣ полугодни абонаментни измѣрвания на кубатурата на апарата, съ който ще се прави екстракцията на семената.

Нѣкои отъ ораторитѣ, разглеждайки въпроса едно-странично, както забелязахъ и въ началото, изпущайки изъ предъ видъ общото финансово положение на държавата и възможноститѣ днесъ, въ увѣчението си даже казаха, че отъ нѣкакви етически съображения ние внасяме настоящия законопроектъ, за да угодимъ на този или оnyi, или отъ гледище психологическо. Азъ отхвърлямъ напълно тая бележка.

Нѣкои запитаха, кому услужва настоящиятъ законопроектъ, дали на производителя, дали на консоматора, или на фиска. Г. г. народни представители! Азъ мисля, че законопроектътъ много ясно самъ отговаря на въпроса, кому услужва и на какви интереси той отговаря. Законопроектътъ много ясно си е поставилъ за целъ да облекчи българския производител-лозаръ, и специално за тая година, когато ценитѣ на неговитѣ произведени спаднаха чувствително. Следователно, законопроектътъ услужва на българското производство, за което управлението държи смѣтка и което производство е тѣй тѣсно свързано съ нашия стопански животъ и е отъ такова голѣмо значение за него.

По-нататкъ, като правимъ съществени намаления въ размѣра на акциза, ние имаме основание да вѣрваме, че контрабандата, която тѣй силно се е ширила, ще бѣде намалена. Азъ ще ви дамъ единъ примѣръ, за да подчертая, че размѣритѣ на акциза, особено върху вината за изваряване на спиртъ, сѣ били абсолютно непоносими, следователно пазарътъ не е могълъ да ги плати и контрабандата, бихъ казалъ, е била оправдана. Така, за 10 литри развалено вино, за които преди тази година трѣбваше да се платятъ 7-8 л. или 5-6 л. акцизъ, сега е трѣбвало да се плаща за тѣй развалено вино по 2.70 л. акцизъ и 60 ст. общински налогъ или всичко 3.30 л. на литъръ или за десетъ литри — 33 л. Отъ тия 10 литри развалено вино ще се извари единъ литъръ спиртъ, който струва 50—60 л.; прибавени къмъ тѣхъ тия 33 л., получава се цена 80—90 л. литърътъ. Прибавете още 10—15 л., ако се изварява високоградусовъ спиртъ, това прави надъ 100 л. единъ литъръ спиртъ. 100 л. за единъ литъръ спиртъ — това е цена, която пазарътъ не може да плати. Следователно, този акцизъ, 2.70 л. на литъръ, безъ общинската такса, не е могълъ да се плаща. И отъ провѣрката, която се направи, се видѣ, че почти за всички вина, които сѣ били изварявани на спиртъ, не се е плащало никакъвъ акцизъ или се е плащало такъвъ за толкова малко количество, че приходитѣ сѣ абсолютно незначителни — тѣ отговарятъ на 600—700 хиляди литри вино, когато пресмѣтнато е, че най-малкото количество вино, което се изварява въ спиртъ, е надъ 10 милиона литри. Следователно, едва ли и за една десета частъ отъ извареното въ спиртъ вино е плащанъ акцизъ. Че това е така, се вижда и отъ туй, че спиртътъ, изваренъ отъ вино, се продаваше на пазара въ миналитѣ години по 60—65 л. литърътъ. Това показва, че за виното, отъ което е изваряванъ този спиртъ, не е плащанъ абсолютно никакъвъ акцизъ, защото тая цена обгръща само стойността на десетѣ литри вино, отъ които се изварява единъ литъръ спиртъ, плюсъ разноситѣ и печалбитѣ на оnyi, който го е изварилъ. Така че много ясно е на кои интереси отговаря настоящиятъ законопроектъ.

Направи се бележка, дали, като се намалява акцизътъ, ще се запази хармонията въ облагането на ракията, която ще се изварява въ високоградусенъ спиртъ и на ракията, която ще се получава въ балканскитѣ мѣстности отъ кашата, отъ сливитѣ и другитѣ лѣтни плодове. Веднага ще трѣбва да кажа, че е пропуснато въ § 1 да се упомене — и азъ забелязахъ това опущение — и кашата отъ лѣтнитѣ плодове. Въ комисията това ще се поправи.

Г. г. народни представители! Смѣтката, която се прави, така аритметически, че сливовата ракия щѣла била да конкурира гроздовата, е правилна, обаче не трѣбва да се забравя, че на пазара цената на сливовата ракия и цената на гроздовата ракия далечъ не е една и сѣща. Има една разлика, има установено едно съотношение и затова съ намалението на акциза, което се прави въ сѣщо такова съотношение, нѣма да се наруши хармонията, която е съществувала до днесъ. Пъкъ най-сетне, ако се наруши тая хармония, ще се взематъ въ бѣдеще съответнитѣ мѣрки, пакъ чрезъ закона за акцизитѣ и патентовия сборъ, за да се възстанови. Не трѣбва да забравяте, че сливови години не могатъ да се създадатъ изведнажъ и, следователно, не може изведнажъ да има увеличение на производството на сливова ракия, въ сравнение съ количеството, което днесъ се добива въ ония мѣста, където се вари такава. Ето защо и тѣзи бележки сѣ несъстоятелни и нѣма абсолютно никакъвъ страхъ, че сливовата ракия може да конкурира гроздовата и да предизвика спадане на цената ѝ. Тя и безъ туй се продава днесъ на една много по-ниска цена отъ цената на сливовата ракия.

Въ законопроекта се прокарва и едно ново положение — думата е за всички онѣзи мѣрки, които ще трѣбва да се взематъ срещу контрабандата.

Г. г. народни представители! Отъ провѣрката, която се прави, се установява, че въ последнитѣ години контрабанда се прави не само съ ракиитѣ, но въобще навсѣ-

къде, където имаме облози, акцизи, патенти, бандероли и т. н. Контрабандата, напр., съ тютюнитъ, е развита въ размъри, които просто учудват. Не му е тукъ мѣстото да се спирамъ върху това. Сега ще кажа само нѣколко думи по въпроса, който ни занимава въ връзка съ законопроекта. Ние не можемъ да не предвидимъ по-строги мѣрки срещу контрабандата по извѣржаването на вината и ракиитъ. Като правимъ тѣзи намаления на акциза — ако е необходимо, би могло да се направятъ още по-голѣми намаления и азъ нѣма да направя въпросъ за размѣра, обаче нѣма да се съглася съ предлаганитъ тукъ намаления — ще трѣбва да предполагаме, че всѣки единъ български гражданинъ ще бѣде добросвѣстенъ, ще изпълнява своитъ задължения и шомъ установенитъ въ закона норми му позволяватъ да упражнява своето занятие — да обрне известни материали въ продукти за пазара — нѣма защо да прибѣгва до контрабанда. Той нѣма да има основание да се оплаква, че мѣрките въ закона сѫ строги, че глобитъ сѫ голѣми и т. н., или че другитъ ограничения можели да иматъ не знамъ какви последици. Ако се откажемъ отъ всички тѣзи мѣрки, то значи да имаме една дезорганизирана държава. Въ такъвъ пѣтъ никой, смѣтамъ, нѣма да тръгне. Трѣбва само положенията, които се прокарватъ въ закона, да сѫ разумни и ясни, да даватъ възможностъ на всѣки заинтересованъ въ този отрасълъ, като извършва своята работа, да не бѣде засегнатъ, положението му да бѣде удържимо и да нѣма причина да прибѣгва до контрабанда. Тогава всѣки, който нѣма да държи смѣтка за разпоредбитъ на закона и ще ги нарушава, той ще получи своето наказание. Тукъ ние ще трѣбва да бѣдемъ строги. Както виждате, като мѣрка срещу контрабандата се предвижда запечатване на казанитъ. Имамъ идеята да се предвиди въ законопроекта, че ще се изработятъ наредби и правилници, защото ще се съгласите, че единъ законъ, особено отъ такъвъ характеръ, не може да бѣде напълно изчерпателенъ и да предвиди всички санкции и мѣрки, за да може да се поддържа единъ редъ.

П. Деневъ (р): Санкциитъ ще трѣбва да бждатъ предвидени въ самия законъ.

Министъръ С. Стефановъ: Санкциитъ могатъ да бждатъ предвидени въ закона, но режимътъ на контрола не може да легне въ единъ законъ. Въ такъвъ случай законътъ ще бѣде много обремененъ. Азъ смѣтамъ, че не е удобно и практично единъ законъ да се пълни съ баластъ, защото ще отидемъ до безкрайност, ако ще трѣбва да предвидимъ въ него всички случаи и възможности, които ще трѣбва да се иматъ предъ видъ при приложението на закона.

Мѣрките, които ще се взематъ, сѫ напълно оправдани и сѫ въ връзка съ онѣя облекчения, които дава самиятъ законопроектъ. Ако е въпросъ за единъ по радикаленъ контролъ, ние можемъ да отидемъ по-нататъкъ. Но имаме ли консомация на тоя спиртъ въ страната, за да далемъ всички развалени вина на фабрицитъ да бждатъ тамъ извадени на спиртъ, та да имаме ефикасенъ контролъ и резултатъ? Грозловиятъ спиртъ има по-широко приложение за напиктитъ, отколкото има фабричиниятъ спиртъ, и затова не можемъ да произведемъ повече, отколкото е консомацията въ нашата страна. Ето защо и това положение не пожелдахъ изрично да го подчертавамъ въ самия законопроектъ; може въ правилника и наредбитъ да се предвиди, че се допуска. Нищо не е казано въ законопроекта, дали се допуска или не — не е ясно казано — а това значи, че може да се допуска. Но можемъ въ правилника и наредбитъ да предвидимъ и това положение за улеснение, защото при сегашната голѣма реколта възможно е да остане тази година много вино за извѣржаване и, следователно, единъ евтинъ продуктъ, като винениятъ спиртъ, да намѣри полесно своя експортъ отъ България за странство, отколкото всѣки другъ продуктъ на лозарството, като вино и други. Винениятъ спиртъ, произведенъ въ България специално за експортъ, ако действително го имаме въ голѣми количества, заслужава внимание. Той е цененъ продуктъ навсѣкжде — продуктъ, който всѣкжде другаде ще коштува по-скѣпо, отколкото въ България.

Никой отъ всички говоривши г-да по законопроекта не засегна въпроса за увеличаването на акциза на захарта съ 2 л. Никой не каза две думи по този въпросъ — който е отъ голѣмо народостопанско значение — особено когато въ връзка съ тоя законопроектъ се говори за стопанска политика. Той трѣбваше да бѣде засегнатъ, ако имаше въобще смисълъ да се говори по тоя законопроектъ за стопанска политика.

Н. Пждаревъ (д. ср): Въ мотивитъ къмъ законопроекта нищо не казвате по тоя въпросъ.

Министъръ С. Стефановъ: Ще Ви кажа.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Казано е въ самия законопроектъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ не искамъ да се впускамъ въ дълги обяснения по този въпросъ, който действително заслужава едно пълно разяснение. Известно е на всички ви, че по него въпросъ всѣки 2—3 години се създава по една революция въ България. Употрѣбихъ думата „революция“ може би несполучливо, но съ нея искахъ да изразя, че действително у насъ всѣки две-три години изниква единъ конфликтъ между захарнитъ фабрики и държавата, било по отношение сѣнето цвекло или по установяване цената на захарта. Азъ предвидихъ въ законопроекта акцизътъ на захарта да се увеличи съ 2 л. Азъ не държа на размѣра на увеличението — дали да бѣде съ 2 л. или съ 1 л. — нито искамъ съ положителностъ да отговоря дали това увеличение на акциза на захарта съ 2 л. е поносимо. Азъ предвидихъ това увеличение, за да предизвикамъ този въпросъ да бѣде веднѣжъ за винаги правилно разрешенъ, както аслж трѣбва да бѣде разрешенъ. Азъ искамъ чрезъ закона да съберемъ по-рано, преди мартъ месецъ, представителитъ на захарнитъ фабрики и представителитъ въ държавата и да се установи веднажъ за винаги едно положение ясно и разбрано, за да не изниква никога вече въпросъ колко декари съ цвекло всѣка година трѣбва да се сѣятъ, колко захаръ трѣбва да се изнася — въобще по какъвъ начинъ да бждатъ уредени тия интереси.

Азъ трѣбва да призная — отъ това, което сега проучвамъ, и отъ онѣзи бележки, които съмъ ималъ случай да правя още въ миналата Камара — че е съществувала и съществува една голѣма аномалия по този въпросъ. Винаги е имало една борба за цената на захарта. Съществува едно мнение, право или криво, че захарнитъ фабрики печелятъ чрезмѣрно, че продаватъ захарта на извѣрредно висока цена.

Н. Пждаревъ (д. ср): Споредъ Васъ, право ли е?

Министъръ С. Стефановъ: Покрай вътрешната консомация на захаръ, прави се отчасти и износъ. Онова, което дава поводъ за тѣзи конфликти, е неустановяването на една система, или, по-право, неразрешението по единъ правилненъ начинъ на въпроса. Ако българското производство на захаръ трѣбваше да служи само за вътрешна консомация, цената на захарта далечъ не може да бѣде днешната тая; тя трѣбва да бѣде много по-ниска. И обратното: ако ще трѣбва вътрешната консомация да плаща една премия за онзи експортъ, който правимъ, трѣбва да има установено съотношение между количеството за вътрешна консомация и това, което трѣбва да бѣде изнесено навънъ, да се намѣри една срѣдна цена и тая цена да бѣде база за третиране — дали цената е висока или ниска. Съществува ли такава положение, г. г. народни представители? Не съществува. И азъ си спомнямъ, че още въ миналата Камара, когато бившиятъ министъръ г. Молловъ каза, че той е установилъ цената, азъ зададохъ въпроса: установено ли е количеството захаръ, което фабрикантитъ на захаръ се задължаватъ да изнесатъ, за да можемъ да калкулираме — напр., срещу 3.000 вагона захаръ за вътрешна консомация, тѣ да поеманъ ангажментъ да изнесатъ 1.000 — 1.500 — 2.000; съществуватъ ли въобще едни такива договорни отношения, за да има база и да не се повдига вече въпросъ за цената? Независимо отъ туй, по административенъ редъ — което азъ намирамъ за крайно неправилно — всѣка година се е решавалъ въпросътъ, колко декари цвекло трѣбва да се сѣе. Това е основна грѣшка.

В. Молловъ (д. ср): Сега има 12.000 тона цвекло, които се намиратъ по гаритъ Пордимъ и др. Цвеклото е по гаритъ и фабрицитъ не го взиматъ.

Министъръ С. Стефановъ: Всичката тази аномалия иде отъ тамъ, че не е установенъ единъ правилненъ редъ, който да не дава възможностъ нито на едната, нито на другата страна да повдигатъ въпроса и да иматъ основание да считатъ, че едната страна machka другата или обратно. Веднѣжъ за винаги тази аномалия трѣбва да престане. По въпроси отъ такава жизнено стопанско зна-

чение ние ще трѣбва да престанемъ да създаваме неприятни настроения въ страната. Тѣ трѣбва веднѣжъ за винаги да се избѣгнатъ.

Г. Василевъ (д. сг): Действително, трѣбва да има връзка между цената на цвеклото, вътрешната консомация и експорта. Съ закона отъ м. мартъ ние установихме цената на цвеклото. Известно ви е, че тя е много по-висока, отколкото въ Чехословакия; тамъ е 450 л., у насъ е 600 л. тонъ цвекло. Плюсътъ това, фабриктѣ у насъ даватъ 100 л. на тонъ за фонда при банката, отъ който тѣ ще взематъ, когато изнасятъ захаръ. Споредъ този законъ-спогодба тѣ иматъ задължение да изнасятъ известно количество захаръ. Ако не го изнесатъ, иматъ отговорност по закона. Тѣ иматъ и задължението колко цвекло да засѣятъ. Съвършено е вѣрна Вашата мисълъ, че тъкмо сега е моментътъ, когато трѣбва изцѣло да повдигнемъ въпроса и да го решимъ много обективно и безпристрастно за производителитѣ на цвекло, за консоматоритѣ на захаръ и за фиска: колко да платимъ на земеделска-производителъ, който произвежда цвекло, дали да се произвежда захаръ само за вътрешна консомация, или, ако е възможно, и да изнасяме. Отношенията на цвекло-производители, на консоматори на захаръ и на фабриканти трѣбва да ги туримъ въ една система. Нѣма да откажете, че съ закона отъ м. мартъ по въпроса за цената на цвеклото селянитѣ бѣха задоволени. (Възражения отъ земеделцитѣ)

Нѣкой отъ земеделцитѣ: Ами „Българска захаръ“?

Г. Василевъ (д. сг): „Българска захаръ“ е включена.

Сжщиятъ земеделецъ: Тя нѣма да изнася.

Г. Василевъ (д. сг): „Българска захаръ“ не може да бѣде поставена въ изключителни условия. Ако „Българска захаръ“ може да даде повече, ще я поздравимъ. Но тоя законъ предвижда какво трѣбва да дадатъ фабриктѣ минимумъ на цвеклопроизводителитѣ. Фабриктѣ сж длъжни да дадатъ 600 л. на тонъ цвекло; и „Българска захаръ“ е длъжна да даде толкова; ако даде повече, ще ѝ благодаримъ.

Нѣкой отъ земеделцитѣ: Но при 100-тѣ лева за фонда, тя не може да даде повече.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Наложиха ѝ да не дава повече.

Г. Василевъ (д. сг): Присъединявамъ се къмъ мисълта на г. министра на финанситѣ и обръщамъ вниманието на правителството, че разрешението на този голѣмъ въпросъ не се постига само съ туй, дали ще има 1, 2 или 3 л. повече като акцизъ на захаръта. Но сега е моментътъ. Ние сме готови на сътрудничество въ най-добрата смисълъ на думата за едно пълно и правилно разрешение на въпроса, да се задоволятъ преди всичко общественитѣ интереси, като се има предъ видъ най-напредъ цената на цвеклото, цената на захаръта за вътрешна консомация, нуждата, споредъ моето мнение, да правимъ известенъ износъ, може би скромнъ — отъ това ние нѣма да загубимъ, нашата страна ще спечели — и чакъ тогава да задоволимъ интереса на фиска. Сега е моментътъ, защото презъ мартъ ще бѣде вече късно.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ засегнахъ този въпросъ затуй, защото вчера въ разискванията по законопроекта се поиска да му се даде стопански характеръ и затуй, защото считамъ, че този въпросъ има много голѣмо, извънредно голѣмо значение за нашето народно стопанство. Днесъ фактически ние имаме една наличностъ захаръ около 5.500 вагони; вътрешната консомация е известна — тя е около 3 хиляди вагони, даже е намалѣла сега подъ 3 хиляди вагони. Ето защо, г. г. народни представители, при тазгодишната голѣма реколта на цвекло ние ще бждемъ изправени презъ месецъ мартъ предъ положението, щото захарнитѣ фабриканти съ право да кажатъ: „Ние не можемъ да сѣмъ цвекло“. Положително, предъ тази хипотеза ние ще се намѣримъ. Ето какъ е голѣмата грѣшка.

Г. Василевъ (д. сг): (Казва нѣщо)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вашиятъ законъ дава голѣма вътрешна цена на захаръта, безъ да гарантира сѣнето на цвеклото.

Министъръ С. Стефановъ: У насъ при това положение ние не можемъ да имаме надъ 2.500 вагони налична захаръ депозитъ, на която фабрикантитѣ калкулиратъ лихвитѣ, които плаща българскитѣ консоматори.

Ето защо подчертавамъ за последенъ пѣтъ, че никаква вътрешна цена на захаръта досега не е могла да се установи, както не е могло да се установи и едно задължително съотношение на износа спрямо вътрешната консомация. Въпросътъ е ясенъ. Следователно, когато се е наложило отъ стопанско гледище да се засѣва едно голѣмо количество цвекло, трѣбваше да се установи известна вътрешна цена на захаръта, да се наложи известно съотношение между износа и вътрешната консомация, независимо отъ фонда, който ще подкрепя износа. Отъ фонда ще се подкрепя износътъ, а другъ износъ трѣбва да бѣде задължителенъ, безъ помощта на фонда — просто на просто срещу косвената премия, която консоматорътъ плаща вътре въ страната, тъй както става въ другитѣ страни. Примѣрно: ако 3.000 вагони захаръ консумираме вътре въ страната по 25 или 30 л. и ако 1.500 вагони захаръ трѣбва да изнесемъ, то срѣдната цена ще бѣде 17—18 л.; върху нея трѣбва да третираме, е ли тя изгодна и доколко тя дава по-голѣма или по-малка печалба на индустриалцитѣ, доколко тя е търпима и доколко отговаря въобще на онова, което може да се понесе. Този въпросъ е въпросъ стопански. Той ще има да се обсъди. Въ много скоро време ще се съберемъ, за да направимъ една спогодба, която да установи именно това положение. Дали ще остане това, което сме предвидѣли, или ще се намали, или пъкъ ще преминемъ къмъ премахване на нормировката, за да вземемъ повече приходи — това ще бѣде единъ въпросъ, съ който много скоро Министерскитѣ съветъ ще има да се занимае и да го реши. Това положение, обаче, е временно. Ние сме изправени предъ едно голѣмо затруднение: какъ да се дебарасираме днесъ отъ голѣмия шокъ на захаръ, който имаме, защото той именно затруднява днесъ правилното разрешение на въпроса. А заинтересованитѣ индустриалци, които държатъ тоя шокъ, предвиждатъ въ своитѣ калкулации известни лихви за капиталитѣ, които тѣ държатъ.

Ето защо — ще повторя — азъ предвиждамъ тукъ тази такса не толкова, за да взема двата лева на килограмъ захаръ, колкото да предизвикамъ едно окончателно разрешение на въпроса съ едно споразумение за единъ периодъ отъ 4—5 години, та презъ туй време да се знае, че не може да се произвежда захаръ повече отъ предвиденото количество за консомация и износъ.

Когато се е правила спогодбата въ миналото, цената на захаръта за експортъ на външни пазари е била 6 л., а днешната цена е къмъ 3 л. Но тая цена нѣма значение, г. г. народни представители, защото, както ни каза бившиятъ министъръ на земеделитѣ г. Григоръ Василевъ, нѣкой отъ фабриктѣ ще изпълнятъ, други нѣма да изпълнятъ поетото задължение досежно количеството на захаръта, която ще изнесатъ — именно около 20—25% отъ захаръта, консумирана на вътрешния пазаръ. Това е приблизително, обаче то далечъ не отговаря на производството и на депозита на захаръ, който имаме. А България не може да държи въ депозитъ повече отъ 1.000 вагони захаръ при 3.000 вагона захаръ за вътрешна консомация. При туй положение ние ще бждемъ значително облекчени въ калкулацията за цената на захаръта. Всѣки фабрикантъ ще си прави смѣтката колко захаръ ще трѣбва да произвежда и колко ще може да държи въ депозитъ, а не да се извинява впоследствие, че държалъ толкова и толкова захаръ въ депозитъ и въ цената на захаръта да калкулира лихви — които вие не можете да му ги оспорите — които лихви той безъ нужда ще плаща и които трѣбвало да бждатъ понесени отъ консоматора.

Следователно, въпросътъ въ какво съотношение ще трѣбва да се нареди количеството на захаръта за експортъ спрямо консумираното количество на вътрешния пазаръ, е въпросъ народостопански въ смисълъ, доколко ние ще можемъ да използваме голѣмия капацитетъ на нашитѣ захарни фабрики, които биха могли свободно да дадатъ за експортъ толкова, колкото и за вътрешна консомация. Но то ще бѣде въ зависимостъ отъ цената на цвеклото, която ще установимъ, както и отъ това, доколко разликата между цената на захаръта за вътрешна консомация и цената на захаръта за експортъ може да бѣде понесена отъ експортъоритѣ, тъй като тая разлика е извънредно голѣма. Днесъ цената на захаръта за експортъ е 3 л. на външния пазаръ. Отъ 1 вагонъ захаръ се получаватъ нищожни 30.000 л. Или пъкъ ще трѣбва да ограничимъ експорта въ едни рамки не повече отъ 50% отъ захаръта за вътрешна консомация и да се задоволимъ съ този ек-

спорт, който отговаря на една площ земя 150.000 декара, е засѣта съ цвекло, и да бѣде туй нѣщо установено, стабилно.

Остава да се справимъ само съ разликата, която може би всѣка година ще се явява именно отъ голѣмия рандеманъ на произвежданото цвекло, въ повече или по-малко. Въ всѣки случай тоя рандеманъ, ако има една установена програма, нѣма да бѣде отъ такова значение, че да създава едно такова положение, каквото създава днесъ.

М. Дочевъ (д. сг): Ще се увеличи консомацията на захарта.

Министъръ С. Стефановъ: Имайки предъ видъ, следователно, тази хипотеза, предъ която се намира нашето стопанство, като утре или другиденъ можемъ да чакаме промѣна, азъ молихъ Министерския съветъ да предвиди нѣщо до установяването на единъ окончателенъ планъ върху една такава база, която занаяпредъ вече нѣма да даде възможностъ за абсолютно никакви спорове. Защо нѣма да има спорове? Затуй защото, г. г. народни представители, всичкиѣ елементи, които влизатъ въ калкулацията на захарта, сѣ такива елементи, които не се измѣняватъ отъ никакви външни валути, отъ никакви борсови цени: вътре е и цвеклото, и камъкътъ, който носятъ за произвеждане на варьта, и въглищата, и работната рѣжа — всички елементи за калкулацията сѣ установени. Следователно, ако ние установимъ една програма за единъ периодъ отъ петъ години, нѣма да има никакви други причини, които да нарушатъ тази програма и да създадатъ условия за конфликти.

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. министре! Ще имаме намаление на консомацията на захарта. Понеже гликозата остава незасегната отъ новия акцизъ, сега ще имаме още намаление на консомацията на захарта.

Министъръ С. Стефановъ: То е единъ другъ въпросъ. Г. г. народни представители! Азъ считамъ за излишно да навлизамъ въ повече обяснения по законопроекта, който разглеждаме сега. Имамъ да кажа само — все въ отговоръ на тия бележки, които се направиха — че много скоро ще се събере комисия, на която ще се възложи задача да направи една кодификация на всички закони и закончета отъ характера на закона за акциза и за всевъзможни косвени облози, които сѣ до такава степенъ многобройни и тѣй разнообразни, че и най-дългогодишниятъ вещь чиновникъ въ министерството не е въ състояние да се справи съ тѣхъ и да ви даде единъ положителенъ отговоръ. Ето защо и този въпросъ ще бѣде уреденъ и за новия бюджетъ вие ще имате единъ новъ законъ за косвенитѣ данѣци, въ който ще трѣбва да се събератъ всички закони отъ този характеръ, да се кодифициратъ, и тази материя по акцизитѣ, специално и по тия облози, да се установи правилно, за да може веднѣжъ завинаги да има условия за едни правилни, разумни и спокойни стопански отношения между българския гражданинъ и държавата. Днешното правителство има амбицията да създаде тѣзи условия и съ единъ стопански планъ да създаде едно истинско, изобщо цѣлостно народно стопанство, поставено въ една правилна хармония въ своитѣ отношения и въ своитѣ интереси спрямо държавата.

Следъ тѣзи матки бележки, г. г. народни представители, азъ ви моля да гласувате законопроекта на първо четене, а въ комисията ще вземемъ подъ внимание всички бележки, които се направиха, и всички разумни поправки, които трѣбва да станатъ, за да може той по-нататѣкъ да мине на второ и трето четене и да стане законъ. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за акциза и патентовия сборъ върху пийетата, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ разглеждане на точка четвърта отъ дневния редъ: първо четене на законопроекта за сключване на бюджета за 1927/1928 финансова година.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за сключване бюджета за 1927/1928 финансова година, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ С. Стефановъ: Права предложение да се гласува законопроектътъ на второ четене по спешностъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на г. министра за спешностъ, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да докладва законопроекта на второ четене.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за сключване бюджета за 1927/1928 финансова година“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 1 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 2 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 3 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 4 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 5 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 6 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 7 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 8 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 9 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете чл. 10 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема.

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 14.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 11 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 12 — вж. прил. Т. I, № 14)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка пета отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за сключване бюджета за 1928/1929 финансова година.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Прочита изцѣло законопроекта, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за сключване бюджета за 1928/1929 финансова година, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ С. Стефановъ: Прави предложение да се гласува законопроекта на второ четене по спешностъ.

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ предложението на г. министра, за спешностъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да докладва законопроекта на второ четене.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за сключване бюджета за 1928/1929 финансова година.“

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 1 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 2 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 3 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 4 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 5 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 6 — вж. прил. Т. I, № 15)

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 15.

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 7 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 8 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 9 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 10 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 11 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 12 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Чете чл. 13 — вж. прил. Т. I, № 15)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка шеста отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за извънбюджетенъ (свръх-смѣтенъ) кредитъ по бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретарь В. Мариновъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 13)

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Единъ въпросъ. Азъ мисля, че ще бѣде отъ интересъ да знаятъ народнитѣ представители какви сѣт икономитѣ отъ този заемъ, за да видимъ дали отговарятъ на тази сума, която се иска — защото тия разходи ще се покриватъ отъ икономитѣ по заемитѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ако има икономии.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Моля да се обясни.

Министъръ С. Стефановъ: Това е обикновената формула, г. Домузчиевъ — „отъ икономитѣ по бюджета“.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Не отъ икономитѣ по бюджета, а отъ заемитѣ — е казано.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Заемътъ го изяде Сговорътъ.

С. Омарчевски (з): Такава е формулата при всѣки свръхсмѣтенъ кредитъ.

В. Домузчиевъ (нац. л. о): Това е фикция.

Министъръ С. Стефановъ: Азъ бихъ могълъ да Ви кажа нѣщо, но да не отваряме сега голѣмъ въпросъ.

В. Домузчиев (нац. л. о): Откъде ще се вземат пари, за да се дадат?

Министър С. Стафанов: Откъдето ще ги вземем, за да оправим България. Азъ имамъ една табличка за 2.650.000.000 л. Не е дошло време да ви я кажа, г-да!

В. Домузчиев (нац. л. о): Ние желаемъ, г. министре, да знаемъ. Скрито-покрито не бива да има.

С. Омарчевски (з): Ако желаете, попитайте за това бившия министър Молловъ.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Кажете, г. министре, ние желаемъ да знаемъ.

Министър С. Стефанов: Добре!

Председателствуващ Н. Захариев: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители! Ще кажа две думи. Действително, законопроектътъ, така както се прочете, е неясенъ за много народни представители. Дирекцията за настаняване бѣжанцитѣ е дала заемообразно 45 милиона лева на Дирекцията за възстановяване на земетръсната област. Днесъ Дирекцията на бѣжанцитѣ трѣбва да си вземе обратно тия 45 милиона лева, защото тия суми сѣ отъ заема за настаняване на бѣжанцитѣ — а той е подъ контрола на чужденцитѣ. Трѣбва, казвамъ, да дадемъ обратно тия 45 милиона лева, т. е. държавата да ги плати, за смѣтка на Дирекцията за възстановяване на земетръсната област, на Дирекцията за настаняване на бѣжанцитѣ.

Касае се за едно чрезмѣрно прахосничество, което е правено въ земетръсната област. Отъ 200—300 милиона лева, споредъ първоначалния планъ, разходитѣ расли — порасли, и стигнали 500—600 милиона лева. Следъ това още е расло-порасло, защото никой не е контролиралъ, и техницитѣ сѣ развивали своитѣ технически фантазии. Има много монументи, които сѣ накачали въ Стара-Загора и Чирпанъ, както и въ нѣкои други села и градове. Но има една хубава книга, която е раздадена на народнитѣ представители, за дейността на Дирекцията за възстановяване на земетръсната област, въ която книга се казва, че тая дирекция ни коштува надъ единъ милардъ лева — и много позече Истинската помощ, която е трѣбвало да бѣде дадена на пострадалиятъ български граждани отъ земетресението, достига сумата 150 милиона лева. Давани по 2, 3, 5, 10, 15, максимумъ 50 хиляди лева. Всичко останало е вложено въ монументи. Като изключимъ 200—300 милиона лева — които могатъ да бѣдатъ признати най-сетне като дадени за удовлетворение на известни културни и други нужди, за направа на мостове и т. н. — останалото е единъ неоправданъ луксъ, който ще има да го плащаме, едно прахосничество не въ размѣръ на 45 милиона лева, а въ размѣръ на много милиарди, които ще се видятъ по-късно, когато ще дойде време да ви ги обяснявамъ.

В. Домузчиев (нац. л. о): Нѣма ли отговорностъ за тази работа?

С. Омарчевски (з): Затуй се иска парламентарна анкета — за да се види кой какво е прахосвалъ.

Председателствуващ Н. Захариев: Които приематъ на първо четене законопроекта за извънбюджетенъ (свръх-смѣтенъ) кредитъ по бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

А. Пиронков (д. сг): Г. министре! Ние желаемъ да чуемъ тия цифри, за които загатвате. Не може така, съ общи думи, да се казва „прахосничество“. Чухме го това много пѣти.

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители! Азъ се мъчихъ да бѣда много въздържанъ, и ако не бѣше се обадилъ г. Домузчиев, нѣмаше нищо да кажа, защото считамъ, че не му е времето за това. Но азъ смѣтамъ, че това е най-малкото прахосничество отъ всичкото голѣмо прахосничество, което докара България до разсипия. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

С. Омарчевски (з): Затуй се иска парламентарна анкета.

А. Пиронков (д. сг): Посочете данни, а не говорете само празни фрази. Изнесете какво е прахосано! Никога не сме чършили нѣщо скрито. (Възражения отъ мнозинството)

С. Омарчевски (з): Ние искаме парламентарна анкета, за да се видятъ всички прахосничества презъ ваше време.

А. Пиронков (д. сг): Създадени сѣ паметници въ България. Това ви боде, но то никога нѣма да се забрави.

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители! Като отговоръ на бележитѣ, които ми се направиха, съ пълно съзнание, като човѣкъ и като министъръ на България, приемемъ отговорностъ за думитѣ, които казахъ.

А. Пиронков (д. сг): Направете изложение за финансовото положение на държавата, за да Ви отговоримъ.

Министър С. Стефанов: Ако господата, които оспорватъ тая моя декларация, желаятъ въ едно заседание да дамъ нуждитѣ подробности около тия милиарди, харчени безъ да има хабѣрь нѣкакъвъ министъръ, никакво министерство и правителство, азъ съмъ готовъ да ги дамъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

А. Пиронков (д. сг): (Възражава нѣщо всрѣдъ тропания по банцитѣ отъ мнозинството)

Председателствуващ Н. Захариев: (Звъни)

С. Омарчевски (з): Вие закѣсѣхте, г. министре. 8 години тѣ прахосваха и трѣбваше още на първия день отъ поемането властта отъ Народния блокъ да бѣде изнесено това прахосничество. Ние искаме парламентарна анкета. (Глъчка)

Председателствуващ Н. Захариев: (Звъни)

Министър С. Стефанов: Предлагамъ законопроектътъ да бѣде приетъ по спешностъ на второ четене.

Председателствуващ Н. Захариев: Г. министърътъ на финанситѣ предлага законопроектътъ да бѣде приетъ по спешностъ на второ четене. Които сѣ съгласни съ това предложение на г. министра, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

В. Домузчиев (нац. л. о): 5 години плащаме данъци за земетръсната област и смѣтка нѣма! (Глъчка)

Секретаръ В. Маринов (д): (Чете)

„ЗАКОНЪ“)

за извънбюджетенъ (свръхсмѣтенъ) кредитъ по бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година“.

Н. Пѣдарев (д. сг): Искамъ думата, г. председателю!

Председателствуващ Н. Захариев: Моля, тишина, г. г. народни представители. Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пѣдаревъ.

Н. Пѣдарев (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че никой отъ васъ не би желалъ да остане съ впечатлението, че нѣкой въ тази Камара не би искалъ тия въпроси, които засѣга г. министърътъ на финанситѣ, да бѣдатъ изяснени, за да се види, дали наистина е имало такова разсипничество, за каквото говори г. министърътъ и какви отговорности има за това разсипничество.

В. Кушев (нац. л): Въ Чирпанъ построиха една болница за 30 милиона лева, когато никакви нужди не налагаха това.

Н. Пѣдарев (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ поискахъ думата...

Т. Бошнаков (з): Г. Пѣдаревъ! Приемате ли парламентарна анкета по управлението на Демократическия Сговоръ? (Възражения отъ сговориститѣ)

П. Попиванов (з): Щомъ решимъ парламентарна анкета, конспирацията отъ дѣсно е готова.

Н. Пѣдарев (д. сг): Азъ поискахъ думата по-рано, за да помоля г. министра на финанситѣ да не бърза този

* За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 13.

законопроектът да мине по спешност на второ четене сега, а да бъде изпратен в комисията, за да може там той да направи своето изложение и всички тѣзи въпроси да се повдигнат предъ Парламента. Защото, г. г. народни представители, бъдете увѣрени, че нѣма да се намѣри народенъ представител на тия банки, който да не изпълни дълга си, ако се констатира, че има разхищение или разсипничество. (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

И. Лѣкарски (д. сг): Ние искаме отговорност за тѣзи, които сѫ правили разхищения!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърът на вътрешнитѣ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Въпросътъ е да се гласува единъ свръхсѣмътенъ кредитъ за 45.000.000 л., които трѣбва да се повърнатъ на Дирекцията за настаняване бѣжанцитѣ, защото по-рано тази сума е била взета отъ тая дирекция и е била употребена отъ Дирекцията за възстановяване пострадалитѣ отъ земетресението области.

Законопроектътъ съдържа само единъ членъ, който гласи, че тия пари ще се взематъ отъ всичкитѣ евентуални икономии, които ще станатъ било отъ двата заема, било отъ бюджета на държавата. Същевременно, обаче, г. министърът на финанситѣ ви декларира, че надали ще има икономии по бюджета, а надали ще има въвротъ нѣкакви икономии и по двата заема, които се цитиратъ въ законопроекта.

Господата отъ опозицията, съмишленицитѣ на бившето управление, подхвърлятъ обвинение къмъ министра на финанситѣ, че говорилъ приказки, неподкрепени съ никакви данни. Това твърдение е абсолютно невѣрно, защото самиятъ законопроектъ е едно пълно доказателство за голѣмото разсипничество, което е вилнѣло въ нашата страна. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ сговориститѣ)

А. Пиронковъ (д. сг): Сега вече ни убедихте!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ вземахъ думата, за да запуша устата на всички ония, които мислятъ, че иматъ каквото и да било основание да твърдятъ, че отъ министерската маса се говорятъ неподкрепени работи.

Каква е сѣщността на искания днесъ свръхсѣмътенъ кредитъ? Взета е една сума отъ други сѣтки, употребена е за известни нужди и въ края на краищата нѣма откъде да се вземе нито стотинка срещу изразходваната за тѣзи нужди сума; има само откритъ дългъ на държавата. За възстановяването на земетресната областъ сѫ изразходвани 45 милиона лева въ повече, отколкото сѫ позволявали срѣдствата, съ които се е разполагало за тази целъ. Какво по-блестещо доказателство искате за това, че тукъ не е имало едно правилно стопанисване, че не е имало една правилна сѣтка, за да нѣма разточителство?

М. Дочевъ (д. сг): За какво сѫ изразходвани сумитѣ? (Възражения отъ земледѣлцитѣ. Глъчка)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

А. Николаевъ (з): (Къмъ сговориститѣ) Защо не искате да се назначи една парламентарна анкета?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: За какво сѫ изразходвани сумитѣ, ще видите тогава, когато се разгледа докладътъ на Дирекцията по възстановяването на земетресната областъ. Тогава ще видите за какви дѣла сѫ се пряхосали много милиони лева, за които работи спомена тукъ г. министърът на финанситѣ. Обаче недейте забравя факта, който днесъ е налице и който ще трѣбва всѣки пътъ, когато вие (Сочи сговориститѣ) се защитавате, да го имате предъ очи. Това е фактътъ, че тукъ действително не се е знаело кой пие и кой плаща, и колко срѣдства има, за да се употребятъ за известни нужди. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ сговориститѣ)

А. Пиронковъ (д. сг): Пакъ фрази!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Днесъ ние сме повикани да плащаме вашитѣ дългове, които сте направили, безъ да имаме нито една стотинка въ държавната каса. Затова е този свръхсѣмътенъ кредитъ и затова е този абсурдъ въ самия законопроектъ, предизвиканъ отъ сче-

товодството на държавата — този свръхсѣмътенъ кредитъ да се покрие отъ икономитѣ, за които ще бълуваме и сънуваме. Вашето разточителство е установено отдавна и ще бъде документирано тукъ. То се изразява въ бюджетнитѣ дефицити, въ изразходването на двата заема, на чуждата валута, въ всички ония батаци, които вие сте оставили, въ лошото финансово положение на държавата. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) Ние имаме открити сѣтки за милиарди, за които нѣма нито една стотинка. Държавата е заборчѣла, общината е заборчѣла, окръгътъ е заборчѣлъ. Въ държавната каса нѣма нито стотинка, нѣма нищо; имаме само паметницитѣ на вашето лудо пряхосничество. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

И. Василевъ (з): Г. министре! Вие казахте, че не се е знаело кой пие и кой плаща. Ако може, една корекция: знае се, че Сговорътъ пие, а изстрадалиятъ български народъ плаща. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ сговориститѣ)

Н. Кемилевъ (д. сг): Кой е пилъ, да го посочи! Това сѫ голи приказки! Намѣрете го, изправете го! (Възражения отъ земледѣлцитѣ. Глъчка)

А. Николаевъ (з): Г. Кемилевъ! Да назначимъ една парламентарна анкета.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Има думата г. министърът на финанситѣ.

Моля, г-да, дайте възможност на г. министра на финанситѣ да говори.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Понеже се вдигна такъвъ голѣмъ шумъ около този въпросъ и народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ моли да не се гласува законопроектътъ по спешност и на второ четене, за да може въ комисията да се дадатъ нѣкои освѣтления, оттеглямъ предложението си да се гласува законопроектътъ по спешност и на второ четене и въ комисията да се дадатъ пълни разяснения.

Х. Чолаковъ (з): Не можемъ да уйдисваме на акъла на г. Пждаревъ. Гласува се вече.

С. Омарчевски (з): Ние гласувахме вече спешност, г. министре.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Гласува се предложението да се даде спешност на законопроекта и сега ще гласуваме заглавието на законопроекта.

Н. Пждаревъ (д. сг): Но г. министърът на финанситѣ оттегля предложението си за спешност.

Х. Чолаковъ (з) и други земледѣлци: Гласува се вече спешност.

Н. Пждаревъ (д. сг): Гласува се да се разгледа законопроектътъ по спешност и на второ четене, но, преди да се започне разглеждането му, г. министърът на финанситѣ оттегля предложението си.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не може, гласувано е вече.

С. Омарчевски (з) и други земледѣлци: Гласувано е вече спешност.

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ искамъ да разберете, г. министре, че въ тая страна никога не трѣбва да се остави убеждението, че може да се пие, безъ да се плаща.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вие сте пили, а ние ще плащаме. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството. Възражения отъ И. Лѣкарски и други сговористи) Вие сте пили, но не сте плащали. Ние плащаме сега вашитѣ милиардни дефицити.

А. Николаевъ (з): (Къмъ И. Лѣкарски) Направи предложение за анкета на вашия режимъ.

И. Лѣкарски (д. сг): Ваша е инициативата. Предложете Вие. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля, г-да! Г. министърътъ оттегля предложението си да не се дава спешност на законопроекта.

В. Домузчиев (нац. л. о): Г. председателю! Искамъ думата, за да се разясни въпросътъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Нѣмате думата. Вие говорихте единъ пътъ. Втори пътъ не Ви давамъ думата.

В. Домузчиев (нац. л. о): Само за разяснение на въпроса. (Възбражения отъ земледѣлцитѣ)

Х. Чолаковъ (з): Нѣма нужда отъ разяснения.

С. Омарчевски (з): Ние сме гласували вече спешностъ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Г. г. народни представители! Вие гласувахте спешностъ. И г. министърътъ поддържа да гласуваме законопроекта по спешностъ.

Сега ние ще гласуваме заглавието на законопроекта на второ четене.

Които приематъ заглавието на законопроекта така, както се прочете отъ г. секретаря, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете)

„Членъ единственъ. Разрешава се на министра на финанситѣ извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ отъ 45.000.000 л. по § 50а на бюджета на държавнитѣ дългове за 1931/1932 финансова година, за отпусането му на Дирекцията по настаняване на бѣжанцитѣ. Разходването на кредита да стане презъ финансовитѣ 1931/1932 и 1932/1933 години.

Тоя разходъ да се покрие отъ икономитѣ по заема за бѣжанцитѣ отъ 1926 г. по стабилизационния заемъ отъ 1928 г. и отъ икономитѣ по редовния бюджетъ на държавата за 1931/1932 финансова година“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представитель г. Александъръ Христовъ.

А. Христовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Директоръ на Дирекцията за настаняване на бѣжанцитѣ бѣше назначенъ инженеръ Стояновъ, и то безплатно. Инженеръ Стояновъ минаваше и минава за единъ способенъ и честенъ инженеръ.

А. Кантарджиевъ (д): Това никой не оспорва.

А. Христовъ (д. сг): Понеже г. министъръ Гиргиновъ каза, че не се знаело кой пие и кой плаща, че нѣмало никаква смѣтка въ тѣзи разходи, азъ моля, за достойнството на Парламента, още сега г. министърътъ да се съгласи да се назначи една парламентарна комисиия (Рѣкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ и сговориститѣ), за да се види...

Х. Чолаковъ (з): Да се назначи анкетна комисиия и за дѣлата на цѣлия вашъ режимъ, а не само за Дирекцията по настаняване на бѣжанцитѣ.

А. Николаевъ (з) и други земледѣлци: Да, да, да се назначи анкетна комисиия, която да обхване цѣлото ви управление.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Отъ а до ъ.

А. Христовъ (д. сг): Азъ съмъ съгласенъ, нека се обхване и цѣлото ни управление (Рѣкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ), но съгласете се сега да се анкетира този случай. Въ този смисълъ азъ правя и конкретно предложение. Г. министре! Азъ Ви моля и Вие да се съгласите да стане тази анкета. Вѣрно е, тамъ се изразходиха много пари, но днесъ Южна България, която пострада отъ землетресението, има вече направени редица обществени учреждения.

Д-ръ Г. М. Димитровъ (з): Но пострадалитѣ сѣ пакъ на улицата.

А. Христовъ (д. сг): Дайте да направимъ тая анкета. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Ние днесъ не разглеждаме доклада на Дирекцията за възстановяване на земетръсната областъ. Азъ лично не съмъ казалъ нищо за тая дирекция,...

Отъ сговориститѣ: А-а-а!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: ... нито пъкъ нѣкой отъ насъ е споменалъ нѣщо за инженеръ Стояновъ. Г. министърътъ на финанситѣ каза, че по тая дирекция сѣ се вършили разходи, безъ, обаче, да сѣ държали добра смѣтка тогавашнитѣ управници...

И. Лѣкарски (д. сг): Вие казвате: „Безъ да се знае кой пие и кой плаща“.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ добавихъ, че въ миналото управление не се е знаело кой пие и кой плаща. И тоя законопроектъ е свидетелство, е пълно доказателство, че действително тогава не се е знаело кой пие и кой плаща. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството) Това азъ винаги съмъ твърдилъ за сговористското управление — че не се е знаело презъ управлението на Сговора кой пие и кой плаща.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Знае се, знае се.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Защото толкова голѣми сѣ батацитѣ, толкова голѣми сѣ онѣзи смѣтки, които ние днесъ, безъ стотинка въ държавната хазна, трѣбва да посрѣщаме, щото действително имаме право да направимъ заключение, че тия хора сѣ може би само разходвали, безъ, обаче, да сѣ мислили отъ кѣде да намѣрятъ надлежнитѣ срѣдства, за да платятъ; и затуй тѣ сѣ добре пиели, но не сѣ плащали, и тепърва българскитѣ народъ ще трѣбва да плаща.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Г. министре! Преди две минути гласувахме два бюджета, приключени сѣ надъ единъ милиардъ излишци.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Оставете тая работа.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): По два бюджета единъ милиардъ излишци. (Възбражения отъ мнозинството. Глъчка)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Следователно, говори се за разточителство въобще презъ време на бившето управление. Може директорътъ на земетръсната областъ да е извършвалъ своитѣ дѣла — което азъ вѣрвамъ — по единъ честенъ начинъ. Азъ не съмъ мислил, нито г. Стефановъ, министърътъ на финанситѣ, твърди, че има каквото и да било злоупотрѣбление. Обаче той изтъква друго — че политиката на бившето управление е била толкова...

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Строителна.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: ... безразсѣдна, щото често пъти сѣ се правили разходи, които сѣ могли да бѣдатъ избѣгнати или съкратени и да не бѣде забатачвано финансовото положение на страната.

М. Дочевъ (д. сг): Да се посочатъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И ако трѣбва, г-да, анкета, ще трѣбва може би за много по-други работи, отколкото за земетръсната областъ. (Рѣкоплѣскания отъ мнозинството) Недейте говори, следователно, за анкета.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представитель г. Иванъ Симеоновъ.

И. Симеоновъ (д): Г-да! Азъ не зная какво е ставало въ Дирекцията на бѣжанцитѣ или какви разходи сѣ ставали въ Дирекцията за възстановяване земетръсната областъ, но зная, че много мамини синове и бабини внучета сѣ яли тамъ тѣсти заплати.

А. Христовъ (д. сг): (Казва нѣщо)

И. Симеоновъ (д): Г. Христовъ! Най-малко 50—100 души сте назначили тамъ партизани — така, контрабанда, — Че тамъ сѣ се натикали много сговористи и сѣ яли две-три години добри пари, това е важно.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Вие говорите партизански.

А. Христовъ (д. сг): Г. Сарафовъ не бѣше сговористъ, а демократъ.

И. Симеоновъ (д): Г. Сарафовъ престана да бѣде демократъ отъ нѣколко години, сѣщо тѣй, както и вие

всички. — Но да го оставимъ него на спокойствие, Богъ да го прости. Не искамъ да обвинявамъ Сарафова. Мене ме интересува тукъ другъ въпросъ. Вие правите предложение за парламентарна анкета. Азъ съмъ съгласенъ, но моля Парламента да я разшири (Ръжкоплъскания отъ мнозинството) за всички дѣла на Сговора. (Ръжкоплъскания отъ мнозинството)

А. Буковъ (з): Да се гласува предложението за анкета. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Не може да се тури това предложение на гласуване, защото не е поставено на дневенъ редъ. Председателството взема актъ отъ предложението на г. Христова и ще сезира съ него почитаемото правителство, което ще го обсъди и ще го внесе въ Парламента. Днесъ не можемъ да гласуваме това предложение.

А. Николаевъ (з): Но разширена анкета.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представител г. Никола Кемилевъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Ние сме сезирани съ единъ законопроектъ, по който се иска да се внесатъ известни суми за възстановяване кредита по Дирекцията за възобновяване земетръсната областъ. Мене ми се струва, че по тоя страшенъ инцидентъ, който сполетъ нашето отечество, да се държи смѣтка где сѣ били изразходвани тия пари.

Отъ мнозинството: А-а-а!

Н. Кемилевъ (д. сг): Моля, изслушайте ме.когато имаше хора, които, не принадлежейки на Демократическия сговоръ, отидоха безкористно да приложатъ своитѣ познания, своя трудъ, за да помогнатъ на всички пострадали, е най-малко неумѣстно. Вие всички трѣбваше да похвалите едно правителство, ...

Отъ мнозинството: Ба, ба!

Н. Кемилевъ (д. сг): ... което е имало смѣлостта да изразходва срѣдства и поеме отговорности, за да облекчи страданията на онѣзи, които пострадаха отъ тая катастрофа. (Възражения отъ мнозинството) Ние не бѣгаме отъ отговорности. Вие подхвърляте по мегданитѣ за анкета, г. Симеоновъ предлага сега да се разшири тая анкета, други предлагатъ да се започне тая анкета още отъ преди 9 юний и да се простре до днешенъ день, заедно съ 9 юний, и т. н. Всички отговорности ще понесемъ предъ тоя народъ, но да прекратимъ тия дебати, да задушимъ туй зло чувство на раздорничество. (Възражения отъ мнозинството)

И. Симеоновъ (д): Дайте анкета! Искаме анкета!

Н. Кемилевъ (д. сг): Ще отговарятъ всички онѣзи, които сѣ виновни. Които сѣ пили, тѣ трѣбва да плащатъ. Които е чупилъ грънци, той ще ги заплати.

Отъ мнозинството: Вие ги чупихте.

Н. Кемилевъ (д. сг): Недейте мисли, че между насъ има хора, които не желаятъ да поематъ отговорности. У насъ партийната солидарностъ не е притѣпила чувството на отговорностъ. Ние искаме тази анкета. Между васъ има хора, които търсятъ да избѣгнатъ отговорноститѣ. Ние, г-да, не ще отбѣгнемъ отъ широка анкета, но вие недейте дезертира отъ тая анкета, нека тя да бѣде безпристрастна. Повтаряйте старитѣ инциденти отъ миналото съ държавнитѣ сѣдове; ако щете, минете и къмъ народнитѣ сѣдове, каквито бѣхте устроили. (Възражения отъ мнозинството)

Т. Бошнаковъ (з): Изглежда, че още не сте поумнѣли.

Н. Кемилевъ (д. сг): Но щомъ се внася тукъ законопроектъ, съ който се иска свръхсмѣтенъ кредитъ отъ 45 милиона лева, нека г. министърътъ на финанситѣ бѣде готовъ да даде въ комисията едно пълно, обстойно изложение, защото грѣшно е и срамота е, ако нѣкой е злоупотрѣбилъ и разхитилъ дори една стотинка, която е събирана отъ всички, да се остави да не отговаря. (Възражения отъ мнозинството) Приемете една анкета. Недейте дезертира! (Голѣма глъчка)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Кемилевъ! Никой не говори за злоупотрѣбления на стотинки и за лоши смѣтки. Азъ говорихъ за ненуждни прахостничества на милиони, като политика на едно правителство, което не е държало смѣтка за утрешния день. (Ръжкоплъскания отъ мнозинството. Възражения отъ сговориститѣ. Голѣма глъчка)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Които г. г. народни представители приематъ членъ единственъ тѣй, както се прочете отъ г. секретаря, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема. (Голѣма глъчка)

Н. Кемилевъ (д. сг): Ние не бѣгаме отъ отговорности, но отсреща има хора, които бѣгатъ отъ отговорности. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Минаваме къмъ точка 7 отъ дневния редъ — първо четене законопроекта за запазване на построенитѣ триангулаци и нивелаци знаци изъ царството отъ Географическия институтъ при Министерството на войната.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта. (Глъчка)

А. Христовъ (д. сг): Г. председателю! Искамъ думата.

Н. Кемилевъ (д. сг): Г. председателю! Г. Христовъ иска думата, за да обясни предложението си. (Пререкания между земледѣлци и сговористи. Шумъ)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни продължително) Моля ви се, г-да, седнете на мѣстата си.

А. Христовъ (д. сг): Г. председателю! Съгласно правилника, трѣбва да се гласува моето предложение за анкета по специалния случай.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вие, г. Христовъ, изглежда, че дохождате тукъ само да провокирате.

А. Христовъ (д. сг): Не, не.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Седнете си на мѣстото и моля да не правите такива смѣшни предложения. Вие сте бившъ подпредседател на Камарата. Ние гласувахме единъ законопроектъ и минаваме къмъ следващата точка на дневния редъ. Недейте провокира.

С. Омарчевски (з): (Къмъ А. Христовъ) За цѣлия ви режимъ искаме анкета. И тя ще дойде по реда си. Разберете туй.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Най-малко Вие, г. Христовъ, трѣбваше да повдигате въпросъ за анкета. Азъ Ви казахъ, вземаме си актъ отъ Вашето предложение, ще го обсъдимъ съ правителството и въ най-скоро време предложение за анкета ще се внесе въ Народното събрание. (Ръжкоплъскания отъ мнозинството)

Моля г. секретаря да прочете законопроекта за запазване на построенитѣ триангулаци и нивелаци знаци изъ царството отъ Географическия институтъ при Министерството на войната.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 12)

Председателстващъ Н. Захариевъ: Които, приематъ на първо четене законопроекта за запазване на построенитѣ триангулаци и нивелаци знаци изъ царството отъ Географическия институтъ при Министерството на войната, моля, да вдигнатъ рѣжа. Мнозинство, Събранието приема. Г. министре! Предлагате ли спешностъ?

Министъръ генералъ-лейтенантъ А. Кисовъ: Не, за да могатъ народнитѣ представители да помислятъ върху този законопроектъ, понеже, както виждате, има предвидени доста голѣми санкции и цѣлата грижа за запазване на тия знаци се стоварва върху общинитѣ. Това е направено отъ съображението, че населението не знае значението на тия знаци. А като се стовари грижата за тѣхното опазване върху общинитѣ, тогава самитѣ общини ще иматъ грижата да оповестятъ, да запознаятъ населението съ значението на тѣзи знаци и самото население ще избѣгва тия неприятности, които сѣ предвидени по закона. Та, ако смѣтате, г. г. народни представители, че е отъ полза

вобщо да се помисли по този законопроект, да не се бърза, може да се остави второто четене на законопроекта за друго заседание. Не държа да бъде приет по спешност.

Н. Пждаревъ (д. сг): Гласуването по спешност на законопроектът е нѣщо изключително. То става при извънредни случаи. Не бива да го приемаме като правило.

А. Капитановъ (з): Нѣма такова предложение.

Председателствуващ Н. Захариевъ: Пристъпваме къмъ точка 8 отъ дневния редъ — първо четене на законопроектъ за признаване офицерскитѣ събрания за юридически лица.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно съ мотивитѣ къмъ него — вж. прил. Т. I, № 11)

Председателствуващ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ вземамъ думата, за да привлѣка вниманието на бюрото на Камарата върху това, че законопроекти, които не носятъ подписа на надлежния министъръ, не би трѣбвало да се поставятъ на разглеждане. Това е едно опущение, което бюрото е направило сега, но което не бива да става. Законопроектитѣ се внасятъ съ подписа на надлежния министъръ.

Председателствуващ Н. Захариевъ: Отъ г. министра на войната законопроектътъ е препратенъ съ писмо и е поставенъ на дневенъ редъ.

Секретаръ В. Мариновъ (д): Печатна грѣшка е това опущение.

Н. Пждаревъ (д. сг): Трѣбва да се констатира, че оригиналтътъ е подписанъ.

Министъръ генералъ-лейтенантъ А. Кисовъ: Г. Пждаревъ! Оригиналътъ на законопроекта е подписанъ, но тукъ е станало една грѣшка, че се е пропусналъ подписътъ.

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които сж съгласни да се приеме на първо четене законопроектътъ за признаване офицерскитѣ събрания за юридически лица, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г. министърътъ на войната.

Министъръ генералъ-лейтенантъ А. Кисовъ: Г. г. народни представители! Както виждате, това е единъ много ясенъ и много малъкъ въпросъ. Смѣтамъ, че той би могълъ да mine по спешност. Моля, прочее, народното представителство да гласува по спешност на второ четене този законопроектъ за признаване офицерскитѣ събрания за юридически лица.

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които сж съгласни съ предложението на г. министра на войната, да се даде спешностъ, на токущо гласувания на първо четене законопроектъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта на второ четене.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете)

„ЗАКОНЪ“

за признаване офицерскитѣ събрания за юридически лица.“

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ тѣй прочетеното заглавие на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете)

„Чл. 1. Офицерскитѣ събрания се признаватъ за юридически лица съ гражданска способностъ да придобиватъ и владѣятъ движими и недвижими имоти.

Тѣ могатъ да получаватъ завети и дарения съ разрешението на военния министъръ.“

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 1 тѣй, както се прочете отъ г. секретаря, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретаръ В. Мариновъ (д): (Чете)

„Чл. 2. Всѣко офицерско събрание трѣбва да има свой утвърденъ отъ министра на войната уставъ“.

Председателствуващ Н. Захариевъ: Които приематъ чл. 2 тѣй, както се прочете отъ г. секретаря, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка 9 отъ дневния редъ — докладъ на комисията по провѣрка на изборитѣ.

Ще се разгледа изборътъ въ Кошукавашката избирателна околия.

Има думата докладчикътъ г. Василь Мариновъ.

Докладчикъ В. Мариновъ (д): Г. г. народни представители! Въ произведения на 21 юний т. г. изборъ . . .

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. председателю! Кошукавашкиятъ народенъ представителъ е боленъ. Ако смѣтате, че може въ негово отсъствие да се разгледа изборътъ му, разгледайте го днесъ, но азъ смѣтамъ, че не бива.

А. Капитановъ (з): Той може да бѣде боленъ цѣлъ месецъ. Не трѣбва да се гледа на това. Може ли само за това да се отлага разглеждането на избора?

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ само повдигамъ този въпросъ, за да ви обръщамъ вниманието.

А. Капитановъ (з): Това не е мотивъ.

Н. Кемилевъ (д. сг): Четири месеца сте търпѣли, потърпете още малко.

Председателствуващ Н. Захариевъ: (Звъни) Моля!

Докладчикъ В. Мариновъ (д): Г. г. народни представители! Въ произведения на 21 юний т. г. изборъ за народни представители въ Кошукавашката избирателна околия сж гласували 11.085 избиратели отъ записанитѣ всичко по списъкъ 11.985. Отъ така гласувалитѣ 11.085 избиратели действителни гласове сж подадени 10.895 и недействителни 190.

Гласовѣтъ се разпредѣлятъ както следва: Народниятъ блокъ е получилъ 5.292 гласа, Народната коалиция — 5.561 гласа, и Социалдемократическата партия — 42 гласа.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Ей, много!

Докладчикъ В. Мариновъ (д): Дѣлительтъ при така полученитѣ действителни гласове е 5.447.

Кърджалийскиятъ окръженъ сждъ, въ заседанието си на 26 юний 1931 г., имайки предъ видъ така полученитѣ действителни гласове какъ сж разпределени за листѣтъ, провъзгласява за избрани отъ листата на Демократическия сговоръ кандидатитѣ: д-ръ Ангелъ П. Сарафовъ и молла-Юсеинъ Хайруловъ. Останалитѣ листи сж паднали подъ дѣлителя.

Противъ така произведенъ изборъ на 21 юний 1931 г. е подадена контестация. Въ контестацията се иска да бждатъ касирани изборитѣ въ Гьоквиренската избирателна секция, въ Ениджумайската избирателна секция, въ Чолската избирателна секция и въ Терзиюрненската избирателна секция. Парламентарната комисия по провѣрка на изборитѣ, като има предъ видъ даннитѣ, събрани въз основа на подадената контестация по следствени дѣла № 170 и 188, и като има предъ видъ, че е изпълнено постановлението на алинея последна отъ чл. 124. на избирателния законъ и възраженията на избраниитѣ депутати д-ръ Ангелъ П. Сарафовъ и молла-Юсеинъ Хайруловъ, реши да бждатъ касирани изборитѣ въ Ениджумайската избирателна секция и Терзиюрненската избирателна секция.

Г. г. народни представители! Какви сж съображенията, за да се иска касирането на изборитѣ въ тия две избирателни секции?

А. Христовъ (д. сг): Колко сж полученитѣ гласове въ тия две избирателни секции?

Докладчикъ В. Мариновъ (д): Почакайте. Ще ви кажа. Изслушайте цѣлия ми докладъ. Казвамъ, комисията по провѣрка на изборитѣ е имала предъ видъ даннитѣ, събрани въ двѣтъ следствени дѣла. Въ с. Ени-Джумая,

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 11.

сутринта, преди да почне гласоподаването, не сж допустнати застъпници. На пода въ тъмната стаячка е имало дупка, за която дупка се повдигна голѣмъ въпросъ и трѣбваше експертъ да се вика. Наблюдателъ на тая дупка е билъ

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ смѣтамъ, че докладътъ, който прави г. докладчикътъ сега, е преждевремененъ. Понеже докладътъ е за касиране на изборитѣ въ две избирателни секции, съгласно правилника, докладътъ ще трѣбва да се отложи за следващото заседание.

А. Пиронковъ (д. сг): Днесъ трѣбва да стане докладътъ.

А. Капитановъ (з): Само разискванията по доклада на комисията ще се отложатъ.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Народниятъ представителъ, изборътъ на когото се иска да бѣде касиранъ, е боленъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Понеже се повдига въпросъ за касиране на изборитѣ въ две избирателни секции, вѣрно е, че разглеждането му не трѣбва да стане днесъ, а ще трѣбва да стане утре, но редно е — и азъ повдигнахъ тоя въпросъ и преди да почне докладътъ — когато ще се касира единъ изборъ, следователно ще се касира единъ депутатъ, депутатътъ да може да присѣтствува. Бюрото на Камарата знае, че г. Сарафовъ отъ нѣколко дена е боленъ, но той нѣма да бѣде вѣчно боленъ. Ако разглеждането на този изборъ е могло да чака 4 месеца, може да почака още нѣколко дена до оздравяването му, за да дойде човѣкътъ да присѣтствува тукъ, когато ще се разглежда изборътъ му.

А. Капитановъ (з): Ама никѣде въ правилника не е казано, че депутатъ, изборътъ на когото ще се касира, трѣбва да бѣде тукъ. А вие най-много държите за спазване постановленията на правилника.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Моля Ви се, г. Капитановъ.

Н. Пѣдаревъ (д. сг): Не можете да касирате единъ изборъ, безъ да чуete избрания депутатъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ако искате, да направи г. докладчикътъ своя докладъ днесъ, но азъ смѣтамъ, че ще бѣде по-целесъобразно докладътъ да се направи утре, защото той трѣбва да се чуе, когато ще почнатъ разискванията по него.

Г. Говедаровъ (д. сг): Да, по-правилно ще бѣде докладътъ да се направи утре, когато ще почнатъ разискванията.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Сега ако се направи докладътъ, утре нѣма кой да приповтори този докладъ. Та смѣтамъ, че ще бѣде излишно да се прави днесъ докладъ. Но както иска народното представителство.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Понеже се предлага да се касиратъ изборитѣ въ две избирателни секции отъ Кошукавашката избирателна околия, тая вечеръ само ще се направи докладътъ, безъ да се пристѣпва къмъ разискванията. Разискванията ще почнатъ въ следващото заседание.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Докладътъ на комисията не е ли писменъ?

Докладчикъ В. Мариновъ (д): Не е.

Въ Ениджумайската избирателна секция, както казахъ, подътъ на тъмната стаячка е билъ пробитъ и тамъ презъ него сж гледали Бахтиръ Абдуловъ и още двама души — Бехчетъ и неговиятъ братъ Шукри. Срещу вратата на тъмната стаячка, която е била отворена, е имало една стѣлба, на която презъ всичкото време на произвеждането на избора е стоялъ данѣнниятъ приставъ, нѣкой-си Цоло Мицковъ, и е наблюдавалъ кой съ каква бюлетина гласува. Още първиятъ гласоподавателъ, който влѣзълъ да гласува, бива забелязанъ, че гласува съ листата на Народния блокъ. На тоя гласоподавателъ, веднага следъ излизането му, бива нанесенъ побой предъ многобройни избиратели, на площада до изборното мѣсто. Независимо отъ това, побой е билъ нанесенъ сжщо така и на редъ други избиратели, а голѣмото болшинство отъ избирателитѣ сж били обискирани, вземани сж имъ бюлетинитѣ и имъ сж давани

бюлетини на Демократическия сговоръ, като сж имъ били раздавани въ двора на самото изборно мѣсто и избирателнитѣ карти.

При това положение се получава следниятъ резултатъ: 87 гласа за Народния блокъ и 537 гласа за Демократическия сговоръ, за тѣй наречената Народна коалиция.

Понеже тъмната стаячка е била така пригодена, че е имала единъ прозорецъ откритъ, отъ който се е наблюдавало гласуването, а най-вече то се е наблюдавало отъ дупката, която е била на пода, и отъ вратата, която е била отворена, гласуването е било почти явно, тайната на гласуването, която е предвидена въ избирателния законъ, не е била спазена.

При това положение — понеже волята на избирателитѣ не е могла да бѣде свободно проявена, избирателитѣ не сж могли да упражнятъ свободно своето право на гласуване — комисията по провѣрка на изборитѣ възприема изборитѣ въ тази избирателна секция да бѣде касиранъ.

Резултатътъ пъкъ отъ избора въ Терзиюренската избирателна секция е: 319 гласа за Демократическия сговоръ и нито единъ гласъ за никоя друга партия.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Позоръ!

Докладчикъ В. Мариновъ (д): Избранитѣ народни представители въ тая околия д-ръ Ангелъ П. Сарафовъ и молла-Юсеинъ Хайруловъ правятъ признанье, че действително селото Терзи-Юренъ нѣколко дни преди избора е било блокирано, окръжено и не е било позволявано на никой външенъ човѣкъ да влѣзе въ него, подъ предлогъ, че тамъ имало нѣкаква разбойническа банда. И наистина, никой не смѣлъ да влѣзе въ селото.

А. Капитановъ (з): Тѣ сж я тѣрсили въ селото!

Докладчикъ В. Мариновъ (д): Г. г. народни представители! При това самопризнание на избранитѣ народни представители и фактътъ, че всички 319 гласоподаватели до единъ сж гласували за Демократическия сговоръ и нито една бюлетина не е получена за другитѣ партии, показва, че не е дадена възможностъ на останалитѣ партии да внесатъ свои бюлетини въ селото, че избирателитѣ поради блокирането на селото не сж могли да се снабдятъ съ бюлетини отъ своитѣ партии, и, следователно, и дума не може да става за свободно проявление волята на избирателитѣ.

По това съображение, че избирателитѣ не сж имали възможностъ да проявятъ свободно своята воля, че сж били лишени отъ възможностъ да се снабдятъ съ бюлетини, комисията прие да бѣде касиранъ изборътъ и въ Терзиюренската избирателна секция.

Председателстващъ Н. Захариевъ: Има думата г. докладчикътъ, за да прочете доклада на комисията по провѣрка на избора въ Егридеренската околия.

Докладчикъ В. Мариновъ (д): Г. г. народни представители! Въ Егридеренската околия сж гласували 14.479 избиратели отъ записанитѣ по избирателния списъкъ 16.069 избиратели. Отъ така гласувалитѣ 14.479 избиратели действителни гласове сж получени 13.977 и недействителни — 503. При така полученитѣ действителни гласове дѣлительтъ е 4.659. Кърджалийскиятъ окръженъ сѣдъ, съ определение отъ 26 юний 1931 г., имайки предъ видъ подаденитѣ действителни гласове за Демократическия сговоръ и Националлиберална партия (обединена) — 9.377, за Народния блокъ — 4.340, за Социалдемократическата партия — 260 гласа, и че дѣлительтъ е 4.659, провъзгласява за избрани народни представители кандидатитѣ отъ листата на Демократическия сговоръ и Националлибералната партия (обединена): Димитъръ Илиевъ Ачковъ, Иванъ Тодоровъ и Хафузъ Юсеинъ Тахиръ и за допѣлнителни: Руси Т. Гайдаровъ и Шерифъ Хасанъ Джиговъ.

Противъ тоя изборъ е подадена контестація, въ която се иска касирането на изборитѣ въ селата: Тозь-Езиръ, Суюджукъ, Алфатлий, Читакъ-Джидитъ, Кючукъ-Виранъ и Чорбаджиларъ.

Комисията по провѣрка на изборитѣ, като взе предъ видъ, че е изпълнено постановлението на чл. 124, алинея последна, отъ избирателния законъ, реши да бѣде касиранъ изборътъ въ Долащърската избирателна секция, въ която Демократическиятъ сговоръ е получилъ 1.105 гласа, а коалицията на Народния блокъ е получила само два гласа, а сжщо така да бѣде касиранъ и изборътъ въ Хатибогларската избирателна секция, въ която Демократическиятъ сговоръ е получилъ 819 гласа, а Народниятъ блокъ е получилъ само единъ гласъ.

Отъ мнозинството: Ей-й-й!

Г. Говедаровъ (д. сг): Сега ще стане тъкмо обратното!

Х. Манафовъ (д): Гласували сж всички лица, вписани въ избирателния списъкъ — нѣма умрѣли и отсъствуващи!

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: И въ шесть общини е нѣмало застъпници.

Докладчикъ В. Мариновъ (д): Отъ резултата, който ви прочетохъ — мисля, че нѣма нужда отъ по-голѣма мотивировка — явно е, че въ тия общини не е имало застъпници на Народния блокъ.

А. Буковъ (з): Кажете защо се иска касирането.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Други избори сега нѣма да се докладватъ, понеже докладчикитѣ по тѣхъ не сж готови.

А. Буковъ (з): Г. докладчикътъ не е казалъ мотивитѣ, по които иска касирането на изборитѣ въ тия общини.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Утре ще даде мотивитѣ.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Часътъ приближава 8. Азъ моля да не минаваме къмъ разглеждане на другъ изборъ, който сигурно нѣма да можемъ да свършимъ за 10—15 минути, и затова предлагамъ да се съгласите да вдигнемъ заседанието, и дневниятъ редъ за утрешното заседание да бѣде:

1. Трето четене законопроекта за сключване бюджета за 1927/1928 финансова година.

2. Трето четене законопроекта за сключване бюджета за 1928/1929 финансова година.

3. Трето четене законопроекта за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ по бюджета на държавата за 1931/1932 финансова година.

4. Трето четене закона за признаване офицерскитѣ събрания за юридически лица.

5. Второ четене закона за запазване построенитѣ триангулаци и нивелачни знаци и пр.

6. Докладъ на комисията по провѣрка на изборитѣ — разисквания по изборитѣ въ Кошукавашка и Егридеренска избирателни околии.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ по дневния редъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): На председателството е известно, че народниятъ представителъ отъ Кошу-Кавакъ г. д-ръ Сарафовъ, е въ отпускъ по болестъ.

А. Буковъ (з): Три пѣти го казахте. Не можемъ да забавяме работата на Парламента.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. министре! Азъ моля да се отложи разглеждането на избора въ Кошукавашка околия. Известно е на бюрото, което е разрешило отпускъ на г. д-ръ Сарафовъ, че е боленъ. Азъ смѣтамъ, че по принципъ Камарата не трѣбва да разглежда касирането на единъ изборъ въ отсъствието на народния представителъ, който ще се касира.

А. Капитановъ (з): Кѣде го пише това?

Г. Говедаровъ (д. сг): Здравиятъ разумъ го повелива.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Този въпросъ не е разрешенъ отъ правилника. Формална прѣчка за гледането на избора нѣма. Това зависи отъ г. г. народнитѣ представители, зависи отъ бюрото на Камарата.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г. Пждаревъ! Утре, като се дойде до този изборъ, тогава ще повдигнете този въпросъ.

Н. Пждаревъ (д. сг) Защо ще се поставя на дневенъ редъ?

И. Лѣкарски (д. сг): Правя предложение да не се поставя въ дневния редъ изборътъ въ Кошукавашката околия.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Може утре г. д-ръ Сарафовъ да е здравъ.

Който сж съгласни съ предложението отъ г. министра на вътрешнитѣ работи дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събра- нието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. и 40 м.)

Подпредседателъ: Н. ЗАХАРИЕВЪ

Секретари: { Т. ХР. МЕЧКАРСКИ
{ ВАС. МАРИНОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ